

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

**РОБОТА РЕДАКТОРА НАД СТВОРЕННЯМ І НАПОВНЕННЯМ
САЙТУ**

студента IV курсу
групи ВСРфмб-1-22-4.0д
спеціальності 061 Журналістика
освітньо-професійної програми
«Видавнича справа та редагування»
освітньо-професійного ступеня
«фаховий молодший бакалавр»
Півня Кирила Юрійовича
Керівник: Тетяна ФОКІНА,
канд. пед. наук

Рекомендовано до захисту
ЦК з видавничої справи,
культури та української філології
Протокол від «__» _____
2026 р. № _____
Голова ЦК _____ Олена ГРУЗДЬОВА

Захищено «__» _____ 2026 р.
Оцінка _____
Оцінка за стобальною шкалою, рейтингова оцінка
Протокол ЕК від «__» _____ 2026 р.
№ _____
Голова ЕК _____ Микола АНДРІЙЧУК,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри видавничої справи та
редагування Національного технічного
університету України «Київський
політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського»

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ РЕДАКТОРА З ВЕБСАЙТАМИ

1.1 Роль редактора у створенні та функціонуванні вебсайтів

1.2 Основні принципи наповнення та організації контенту вебсайтів

1.3 Вимоги до якості контенту вебсайтів: редакційні, етичні та правові аспекти

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2 СПЕЦИФІКА РЕДАКТОРСЬКОЇ РОБОТИ У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ТА НАПОВНЕННЯ ВЕБСАЙТІВ

2.1 Основні завдання редактора у процесі створення та наповнення вебсайтів

2.2 Інструменти та методи роботи редактора вебсайтів

2.3 Фактчекінг як складова редакторської роботи в онлайн-медіа

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3 ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ – САЙТУ «КУЛЬТ» АНДРІЯ КУЗЬМЕНКА»

3.1 Характеристика обраного сайту та специфіка його контенту

3.2 Аналіз процесу перевірки фактів у редакційній роботі

3.3 Фактчекінг матеріалів та результати перевірки

3.4 Організація промоції сайту

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВСТУП

Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій та зростанням ролі інтернет-ресурсів у сучасному інформаційному просторі. Вебсайти стали одним із провідних каналів поширення інформації, що обумовлює підвищені вимоги до якості, достовірності та структурованості контенту. У цих умовах особливого значення набуває діяльність редактора, який відповідає не лише за змістове наповнення сайту, а й за його логічну організацію, зручність сприйняття та відповідність професійним стандартам.

Крім того, динамічність оновлення інформації, конкуренція між онлайн-медіа та вплив цифрового середовища зумовлюють необхідність удосконалення підходів до редакторської роботи. Застосування сучасних інструментів, технологій і методів наповнення сайтів вимагає від редактора нових компетентностей, що робить дослідження цієї проблематики актуальним як у теоретичному, так і в практичному аспектах.

Об'єкт дослідження: сайт як електронне інформаційне видання та засіб комунікації з аудиторією.

Предмет дослідження: особливості редакторської роботи над створенням структури, текстового й візуального наповнення сайту.

Мета дослідження: специфіка роботи редактора над створенням і наповненням сайту, визначити принципи підготовки, редагування та організації вебконтенту для ефективного подання інформації користувачам.

Для досягнення мети необхідно виконати такі **завдання:**

- розкрити сутність та особливості редакторської діяльності в умовах функціонування вебсайтів;
- проаналізувати основні етапи створення та наповнення сайту;
- схарактеризувати методи та інструменти роботи редактора з онлайн-контентом;

- визначити вимоги до якості, структури та змісту матеріалів, що розміщуються на сайті;

- створити сайт ««Культ» Андрія Кузьменка».

Методи дослідження:

- описовий метод – для систематизації наукових положень щодо редакторської діяльності та узагальнення результатів дослідження;

- метод аналізу – для детального вивчення наукових джерел, а також практики створення й наповнення вебсайтів;

- метод класифікації – для визначення видів контенту та підходів до його організації на сайті;

- метод індукції та дедукції – для формулювання висновків на основі теоретичних положень і практичних прикладів редакторської діяльності;

- порівняльний метод – для зіставлення особливостей роботи редактора в різних онлайн-медіа та виявлення ефективних підходів до наповнення сайтів.

Теоретичне значення роботи полягає у визначенні ролі редактора у процесі створення та наповнення вебсайтів, а також у формуванні системного підходу до організації та управління контентом в онлайн-середовищі.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування напрацьованих рекомендацій у діяльності редакторів інтернет-видань, що сприятиме підвищенню якості контенту, ефективності його структурування та покращенню функціонування вебсайтів.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів з підрозділами та висновками до кожного з них, загальних висновків та списку використаних джерел (62). Загальний обсяг сторінок – 70, з них основного тексту – 63.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ РЕДАКТОРА З ВЕБСАЙТАМИ

1.1 Роль редактора у створенні та функціонуванні вебсайтів

Роль редактора є ключовою у створенні та функціонуванні вебсайтів, оскільки цей фахівець відповідає за текстовий та візуальний зміст (контент), структуру сайту та його актуальність. Редактор поєднує творчі навички (робота з текстом) з технічними (робота в CMS) та маркетинговими (SEO, залучення аудиторії) [31].

Редактор сайту – це фахівець, який відповідає за текстовий та візуальний зміст вебресурсу. Його завдання – зробити сайт цікавим, корисним, структурованим і зрозумілим для цільової аудиторії. Це не просто людина, яка розміщує матеріали – вона відповідає за якість інформації, редагує тексти, працює з авторами, стежить за стилем, логікою та актуальністю контенту, а також адаптує його під формат і завдання сайту [48].

О. Гусак зазначає, що одним з критеріїв приналежності інтернет-сайту до засобів масової інформації є ступінь професійності у створенні та розміщенні його контенту. Тому інтернет-текст можемо назвати публікацією, якщо він написаний журналістом, опрацьований редактором та опублікований на сайті видання відповідно до професійних журналістських та видавничих стандартів і вимог. О. Калмиков та Л. Коханова, проте, висловлюють думку, що «інтернет дає можливість існувати виданням, у яких матеріали не редагуються, а розміщуються самими авторами на свій страх і совість», а «наявність редакції для мережевого ЗМІ можна визнати бажаною, але аж ніяк не обов'язковою. Можемо не погодитися, що сайти, наповненням яких займається лише аудиторія, можна віднести до засобів масової інформації. Контент такого сайту не буде створений з дотриманням професійних та етичних норм якісного журналістського матеріалу та

видавничих стандартів. Тому наявність професійної редакції сайту є однією з основних ідентифікаційних ознак інтернет-ЗМІ» [13, с. 127].

Редакторська діяльність у вебсередовищі має як спільні, так і відмінні риси порівняно з роботою редактора друкованих видань. Спільною основою є забезпечення якості контенту, дотримання мовних норм, редакційних стандартів та етичних принципів. Як у друкованих, так і в онлайн-виданнях редактор відповідає за змістову точність матеріалів, їх логічну структуру та відповідність комунікативним завданням видання.

Водночас робота редактора вебсайтів суттєво відрізняється від діяльності у друкованих медіа. Основною відмінністю є оперативність оновлення інформації: у цифровому середовищі матеріали можуть редагуватися та публікуватися практично в режимі реального часу, тоді як друковані видання мають чітко визначений виробничий цикл. Крім того, редактор сайту працює не лише з текстовим контентом, а й з мультимедійними елементами (зображеннями, відео, інфографікою та інтерактивними матеріалами), що вимагає ширшого набору компетентностей. На думку дослідників медіакомунікацій, зокрема С. Квіта та Д. МакКвейла, трансформація журналістики в умовах цифровізації зумовлює зміну ролі редактора, який дедалі частіше виступає як багатофункціональний фахівець, що працює в умовах конвергентних медіа [19].

На відміну від редактора традиційних медіа, редактор в цифровому середовищі працює з інтерактивним, мультимедійним, змінюваним в реальному часі контентом. Йому необхідно враховувати вимоги пошукових систем, особливості юзабіліті, аналітичні метрики і швидкість відгуку аудиторії. Це робить професію більш гнучкою, технологічною і мультидисциплінарною.

Редактор сайту може працювати в різних форматах: від новинного видання до комерційного лендингу, від онлайн-енциклопедії до корпоративного порталу. Його роль завжди одна – забезпечувати, щоб публікації відповідали стандартам якості та цілям проекту.

Конкретні завдання редактора залежать від типу ресурсу, обсягу команди та тематики, але загальна зона відповідальності редактора сайту охоплює:

- планування та реалізацію контент-стратегії. Редактор визначає, які матеріали, в якому форматі та з якою періодичністю повинні публікуватися;
- редагування текстів. Це не лише перевірка орфографії та пунктуації. Редактор редагує заголовки, уточнює факти, структурує інформацію, покращує стиль;
- підбір ілюстрацій та медіа. Часто редактор самостійно знаходить зображення, відео, інфографіку та адаптує їх під контекст публікації;
- роботу з авторами. Редактор складає технічні завдання, перевіряє поданий матеріал, дає зворотний зв'язок, координує фрілансерів і штатних співробітників;
- публікацію матеріалів в CMS. Він розміщує статті, налаштовує форматування, додає теги, метаописи, внутрішні та зовнішні посилання;
- SEO-оптимізацію контенту. Редактор адаптує тексти з урахуванням ключових слів, структури та вимог пошукових систем, щоб забезпечити органічний трафік;
- аналіз ефективності. За допомогою інструментів аналітики (Google Analytics тощо) відстежує, як публікації впливають на поведінку користувачів;
- роботу із зворотним зв'язком. Модерацію коментарів, відповіді читачам, взаємодію з користувачами в соціальних мережах;
- оновлення застарілих матеріалів. Видалення неактуальної інформації, коригування даних, перекомпонування старих текстів;
- контроль за відповідністю публікацій юридичним та етичним стандартам. Особливо важливо в новинних та офіційних ресурсах.

У деяких випадках редактор сайту також керує рекламними матеріалами, погоджує партнерські публікації та бере участь у просуванні проекту в соціальних мережах [47].

1.2 Основні принципи наповнення та організації контенту вебсайтів

Серед сучасних трендів особливо виділяють адаптивний дизайн, який забезпечує коректне відображення сайту на різних пристроях, а також використання штучного інтелекту для персоналізації контенту. Окремим важливим напрямом розвитку є посилення ролі **фактчекінгу як інструменту забезпечення достовірності інформації**, що особливо актуально в умовах поширення дезінформації та зростання обсягів цифрового контенту.

Окремо слід відзначити автоматизацію редакційних процесів, зокрема використання CMS і AI-інструментів для генерації, структурування та оптимізації контенту, що значно прискорює роботу редактора, але водночас підвищує вимоги до контролю якості матеріалів. Крім того, у сучасній вебредактурі активно розвивається UX-writing, тобто створення коротких і зрозумілих текстів інтерфейсу (заголовків, кнопок, підказок), які впливають на зручність користування сайтом. Важливим трендом також є data-driven підхід до контенту, коли редактор приймає рішення щодо публікацій на основі аналітики поведінки користувачів (перегляди, час перебування на сторінці, залученість).

Ефективне функціонування вебсайту значною мірою залежить від якості його контенту та способів його організації. Наповнення сайту передбачає не лише розміщення інформаційних матеріалів, а й їх систематизацію, структурування та адаптацію до потреб користувачів. У цьому процесі ключову роль відіграє редактор, який відповідає за логіку подачі матеріалу, його зрозумілість та відповідність загальній концепції ресурсу [60].

Одним із базових принципів організації контенту є **структурованість**, що передбачає поділ матеріалів на рубрики, категорії та тематичні блоки. Це безпосередньо пов'язано з поняттям інформаційної архітектури сайту, яка забезпечує зручність навігації та пошуку інформації користувачами. Чітка

структура сайту покращує користувацький досвід і сприяє кращому сприйняттю контенту.

Важливим є також принцип **ієрархічності**, згідно з яким найважливіша інформація розміщується у пріоритетних зонах сторінки. Логічна структура та правильна організація контенту впливають не лише на зручність користувачів, але й на SEO-показники сайту, оскільки пошукові системи оцінюють якість структури сторінок [1; 62].

Не менш значущим є принцип **актуальності контенту**, який передбачає регулярне оновлення інформації, видалення застарілих матеріалів та додавання нових. У сучасних CMS-системах управління контентом оновлення є постійним процесом, що забезпечує релевантність інформації для користувачів і підтримку довіри до ресурсу [1; 51].

Також важливим є принцип **користувацької орієнтованості (UX)**, що передбачає створення контенту з урахуванням потреб і поведінки цільової аудиторії. Якість користувацького досвіду безпосередньо впливає на поведінкові фактори, такі як час перебування на сайті та залученість аудиторії.

Окрему роль відіграє принцип **SEO-оптимізації**, який передбачає адаптацію контенту до вимог пошукових систем. Це включає використання ключових слів, структурування заголовків, метаданих і внутрішньої перелінковки, що забезпечує кращу видимість сайту в пошуковій видачі [52].

Крім того, важливим є принцип **мультимедійності**, який передбачає використання різних форматів подачі інформації: тексту, зображень, відео та інфографіки. Сучасні системи управління контентом (CMS) підтримують мультимедійність і модульність контенту, що дозволяє ефективно керувати різними типами матеріалів [61].

Таким чином, організація та наповнення вебсайтів базується на комплексі принципів, які забезпечують ефективність функціонування ресурсу, зручність для користувачів та досягнення комунікативних і стратегічних цілей медіапроєкту.

1.3 Вимоги до якості контенту вебсайтів

Якість контенту вебсайту є одним із ключових чинників його ефективності, оскільки безпосередньо впливає на довіру аудиторії, репутацію медіаресурсу та його позиціонування в інформаційному просторі. У сучасних умовах редактор є основною особою, відповідальною за дотримання вимог до змісту матеріалів, їх точності, актуальності та відповідності професійним стандартам.

Редакційні вимоги передбачають, що контент має бути логічно структурованим, зрозумілим і стилістично єдиним. Важливими є точність формулювань, перевірка фактів, уникнення мовних і логічних помилок, а також відповідність матеріалів концепції сайту та інтересам цільової аудиторії. Редактор також відповідає за якість заголовків, підзаголовків і внутрішньої структури тексту, що впливає на сприйняття інформації користувачами.

Етичні вимоги ґрунтуються на принципах журналістської етики, зокрема достовірності, об'єктивності та неупередженості. Контент не повинен містити маніпулятивних елементів, мови ворожнечі чи недостовірної інформації. Особливого значення набуває фактчекінг як інструмент запобігання поширенню фейкових новин і підвищення рівня довіри до медіа. Редактор також має дотримуватися принципів поваги до приватності, авторських прав та професійної відповідальності.

Правові аспекти регулюють діяльність вебсайтів відповідно до чинного законодавства. До них належать дотримання авторського права, правил використання медіаматеріалів, захист персональних даних користувачів, а також відповідальність за поширення недостовірної або забороненої інформації. У багатьох випадках редактор зобов'язаний перевіряти легальність використаних матеріалів (зображень, текстів, відео) та забезпечувати дотримання вимог законодавства у сфері інформації та медіа.

Основні критерії якості: прозорість, ефективність, доступність, зручність, інтерактивність, мультимовність, дотримання авторських прав та наявність модерації [30, с. 59].

Проблема якості контенту привертає увагу вітчизняних дослідників у галузі журналістики та інформаційних технологій. Зокрема, А. Антонюк та Н. Пасічник розглядають критерії якості контенту в контексті вебменеджменту. Серед характеристик якісного вебсайту автори виділяють зручність навігації (юзабіліті), унікальність і достовірність контенту, релевантність тематичним запитам, регулярне оновлення інформації, наявність модерації, законність і безпечність функціонування [8, с. 122–126]. Водночас дослідники також зазначають фактори, що знижують якість вебресурсів: надмірна кількість реклами, дублювання контенту, низька швидкодія сторінок та неякісна структура внутрішніх посилань [21, с. 150]. Також зазначені дослідники звертають увагу на порушення, через які ресурси отримують санкції з боку пошукових сервісів: сайти, які дублюють або переписують матеріали з інших джерел і не створюють власного унікального контенту; автоматично чи за ініціативою користувача перенаправляють його на інші ресурси; пропонують товари або інформацію в межах партнерських програм, не додаючи реальної користі; намагаються маніпулювати пошуковими системами через імітацію користувацької активності; або ж зосереджені переважно на нав'язливій демонстрації реклами [5, с. 82]. Як правило, вебменеджери серед ознак неякісного контенту будь-якого сайту називають: неповноту інформації або надлишок зайвої інформації, дублювання матеріалів з інших розділів того самого ресурсу, велику кількість неструктурованого тексту, публікацію великих фрагментів без підзаголовків та ілюстрацій, розміщення ілюстрацій дуже великих розмірів, використання нечитабельного шрифту. Це ускладнює процес сприйняття під час користування ресурсом, навіть у тому разі, коли він становить інформаційну цінність.

Вивченню контенту мережевих медіа присвячені роботи багатьох науковців, які займаються дослідженнями у галузі журналістики: Дж. Гол, Л. Дмитрів, М. Женченко, А. Захарченко, Р. Крейг, Б. Потятиник та ін. Проте на периферії наукових інтересів журналістикознавців дотепер залишаються проблеми визначення критеріїв, за якими можна було б оцінити якість інформаційного наповнення.

Серед основних принципів створення контенту будь-якого вебсайта зазвичай виділяють унікальність як для пошукових систем, так і для користувачів, корисність інформації для відвідувачів та зручність її подання. Іншими словами, важливими є як технічні характеристики ресурсу, так і його змістовність та логічна структура.

Особливу увагу приділяють релевантності пошуковим запитам, адже саме вона значною мірою визначає позиції сайту під час ранжування в пошукових системах. Ознаками релевантності виступають ключові слова (теги), які повинні повторюватися в заголовках, підзаголовках, підписах до зображень і в основному тексті. Це є обов'язковим елементом SEO-оптимізації.

Зазначені вимоги є універсальними для всіх типів вебресурсів, незалежно від їхнього призначення, тому їх можна вважати загальноприйнятими стандартами. Вони зумовлені специфікою функціонування інтернет-середовища, зокрема його мультимедійністю, інтерактивністю та гіпертекстуальною природою.

Гіперпосилання є невід'ємною складовою будь-якого інтернет-ресурсу, оскільки інформація у вебпросторі не подається у лінійній формі. Водночас надмірне використання внутрішніх посилань (на інші сторінки або фрагменти того ж сайту) може ускладнювати сприйняття тексту та знижувати його інформативність.

Зовнішні гіперпосилання сьогодні також розглядаються як важлива складова мережевого етикету. У випадках використання запозиченого або неунікального контенту обов'язковим є посилання на першоджерело. Це не

лише елемент доброчесності, а й чинник підвищення якості та довіри до ресурсу.

Унікальність контенту загалом позитивно впливає на його оцінку пошуковими системами, підвищуючи видимість сайту в інтернеті.

Усі перелічені критерії є актуальними для будь-яких вебресурсів, зокрема й для інтернет-видань. Водночас медіасфера має власні специфічні вимоги, головною з яких є достовірність інформації. Основне завдання журналістики полягає у поданні актуальних, перевірених і соціально значущих фактів. Надмірна сенсаційність заголовків без відповідного змістового наповнення може призвести до втрати довіри аудиторії.

Оцінювання якості контенту інтернет-медіа доцільно здійснювати через функціональний підхід, який дозволяє визначити ефективність виконання основних функцій медіа. До них належать інформаційна, комунікативна, культурно-освітня, виховна та рекреативна функції. Окрім того, медіа повинні дотримуватися професійних і етичних стандартів журналістики, таких як об'єктивність, достовірність, точність, оперативність, соціальна відповідальність, демократичність і патріотизм [37].

Таким чином, забезпечення якості контенту вебсайту є комплексним процесом, що охоплює редакційні стандарти, етичні принципи та правове регулювання. Їх дотримання є необхідною умовою професійної діяльності редактора та ефективного функціонування сучасного вебресурсу.

Висновки до розділу 1

У першому розділі розглянуто теоретичні засади роботи редактора з вебсайтами, визначено його ключову роль у процесах створення, наповнення та функціонування сучасних онлайн-ресурсів. Встановлено, що редактор у цифровому середовищі виконує комплексні функції, які поєднують традиційні редакторські завдання з елементами контент-менеджменту, цифрової аналітики та роботи з мультимедійними матеріалами.

Проаналізовано основні принципи організації та наповнення вебсайтів, серед яких структурованість, ієрархічність, актуальність, користувацька

орієнтованість, SEO-оптимізація та мультимедійність. Зазначені принципи забезпечують ефективне функціонування вебресурсів і підвищують якість сприйняття контенту аудиторією.

Окрему увагу приділено вимогам до якості контенту вебсайтів, які охоплюють редакційні, етичні та правові аспекти. Дотримання цих вимог є необхідною умовою забезпечення достовірності інформації, формування довіри аудиторії та дотримання професійних стандартів у сфері медіа.

Таким чином, теоретичний аналіз засвідчив, що робота редактора з вебсайтами є багатогранним і комплексним процесом, який потребує поєднання професійних редакторських навичок, цифрових компетентностей та дотримання сучасних медіастандартів.

РОЗДІЛ 2 СПЕЦИФІКА РЕДАКТОРСЬКОЇ РОБОТИ У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ТА НАПОВНЕННЯ ВЕБСАЙТІВ

2.1 Основні завдання редактора у процесі створення та наповнення вебсайтів

У сучасному цифровому середовищі процес створення та наповнення вебсайту є складним і багатокомпонентним, що потребує чіткої організації та координації всіх етапів роботи. Ключову роль у цьому процесі відіграє редактор, який забезпечує якість контенту, його відповідність концепції ресурсу та потребам цільової аудиторії.

Діяльність редактора не обмежується лише редагуванням текстів, а охоплює широкий спектр завдань, пов'язаних із плануванням, створенням, структуризацією та публікацією матеріалів. У процесі роботи редактор взаємодіє з авторами, дизайнерами, технічними спеціалістами, що забезпечує цілісність і ефективність функціонування вебресурсу.

З огляду на специфіку онлайн-медіа, редактор також виконує функції контент-менеджера, координатора інформаційних потоків і контролера якості матеріалів. Це зумовлює необхідність розгляду основних завдань редактора у процесі створення та наповнення вебсайту як комплексної діяльності, що поєднує творчі, організаційні та технологічні аспекти.

Створення вебсайту містить у собі не лише розробку дизайну та програмування, а й детальний аналіз проєкту, співпрацю із замовником та пошук рішень для досягнення поставлених цілей.

Основні етапи створення вебсайту:

- постановка цілей та завдань сайту;
- створення, опрацювання технічного завдання (ТЗ) на розробку сайту;
- прототипування;
- створення макету дизайну сайту;
- верстка;

- програмування;
- наповнення контентом;
- тестування;
- складання готового проєкту клієнту [26].

Розглянемо ці етапи.

1. Постановка цілей, завдань та вибір виду сайту.

Розробники проводять підготовчий етап – аналізують, для чого клієнту сайт, які завдання він повинен вирішувати: виконувати функцію представництва компанії в інтернеті або продавати товар та послуги, стати якісною рекламою компанії або бути стартапом. Після того, як поставлено завдання, визначають цільову аудиторію (ЦА). Важливо зрозуміти, для когось створюється ресурс, що замовник може запропонувати і як відреагує аудиторія. Визначення ЦА має свої правила, на основі отриманих даних формують структуру сайту, контент, дизайн, функціонал тощо.

Далі проводять маркетинговий аналіз, зокрема аналіз конкурентів, сезонності товару чи послуги, діяльності та ніші, конкурентоспроможності пропозиції. Визначають, що допоможе привернути увагу відвідувачів. Після закінчення розробляють прототип сайту та демонструють клієнту.

2. Формування технічного завдання.

Технічне завдання – це документ, що складається разом із клієнтом. Він містить детальні характеристики ресурсу:

- побажання щодо дизайну (колірне оформлення, застосування фірмового стилю або його розробка, співвідношення графічних елементів до текстових);
- семантичне ядро;
- структуру сайту, кількість сторінок, категорій, блоків;
- функціонал сайту (тільки стандартний або розробка додаткових модулів, докладний їх опис та цілі);
- застосовувані технології;
- технічні вимоги до ресурсів.

Технічне завдання – це основа, на яку покладається кожен спеціаліст. Тому у складанні ТЗ участь замовника – необхідна. Його обговорюють і редагують доти, доки клієнт дасть згоду та підпише документ. Тільки після цього проект перетворюється на стадію створення.

На етапі формування та обговорення ТЗ також розробляють структуру сайту, його навігацію, кількість категорій та підкатегорій, їх послідовність їх і знову показує макет замовнику. Дизайн доопрацьовують доти, доки він не буде затверджений.

3. Створення макету дизайну сайту.

Всі етапи створення сайту є важливими для якісного функціонування ресурсу, але розробка дизайну – один з головних. Адже дизайн – це те, що бачить відвідувач насамперед, оцінює його та вирішує залишитися на сторінці або закрити вкладку браузера.

Дизайнер керується технічним завданням, малює кнопки, банери та інші графічні елементи. Іншими словами, той прототип, який був створений на першому етапі розробки сайту, набуває естетичного зовнішнього вигляду. Якщо компанія має корпоративний стиль, то дизайн розробляють відповідно. Або можуть спочатку розробити фірмовий стиль, а потім – дизайн на його основі.

Важливо, що дизайнер малює дизайн не кожної сторінки, а шаблони кількох основних, використовуючи тенденції вебдизайну. Готовий макет передають клієнту і чекають на своє схвалення. Якщо потрібні доопрацювання, дизайнер виконує їх [26].

4. Злиття дизайну із системою управління сайту (верстка).

Верстальник за допомогою мови HTML переводить готовий дизайн у робочий проєкт. Ресурс стає кросбраузерним і правильно відображається у всіх наявних інтернет-браузерах. На цьому етапі створюють стилі CSS.

Далі ресурс підключають до системи керування. З її допомогою створюють сторінки, категорії та підкатегорії проєкту, визначають порядок роботи вкладки меню, розставляють гіперпосилання. Ресурс отримує

остаточну структуру, яку буде представлено відвідувачам. Іноді сайти можуть використовувати без CMS (наприклад, лендинги), тому сайт просто верстають HTML і CSS мовами. На цьому ж етапі верстають категорії та підкатегорії, контент, який буде розміщено на сторінці.

На завершальному етапі верстки розробляють адаптивну версію сайту. Вона не є обов'язковою, але рекомендована клієнтам, які бажають охопити мобільний трафік.

5. Програмування вебсайту.

На етапах створення простого сайту (наприклад, односторінкового) у програмуванні немає потреби. Програміст долучається до роботи, якщо розробляє великий та складний проєкт. Завданням фахівця є розробка складних функцій: калькулятора, системи оплати за допомогою банківських карток, конвертера валюти, тобто всіх тих функцій, які не входять до стандартного пакету функціоналу.

6. Наповнення сайту.

Передостанній етап створення вебсайту – заповнення сторінок графічним та інформаційним контентом. Розміщують відео, фото, тексти та іншу інформацію, яку зможе побачити чи прочитати відвідувач.

На основі семантичного ядра пишуть SEO-статті (якщо передбачається просування ресурсу SEO-методом), контент-менеджер розміщує графічні елементи у логічній структурі. Сторінки проходять внутрішню оптимізацію [26].

7. Тестування проєкту.

Найважливішу роль у процесі створення сайту відіграє його тестинг. Виконує роботу тестувальник, який моніторить функціональність ресурсу за низкою критеріїв та виявляє помилки, які мають бути усунені.

Вибір домену та хостингу, як окремий етап необхідний, але може проводитися будь-якої миті процесу створення ресурсу. Після закінчення роботи готовий проєкт передають замовнику разом із логінами та паролями

до системи управління. Після здачі проєкту клієнт може замовити послугу просування та підтримки проєкту, сплативши їхню вартість.

8. Додаткові роботи після здачі проєкту замовнику.

Після того, як паролі та доступ до сайту видано замовнику, співпраця з виконавцем не закінчується. Найчастіше клієнти замовляють додаткові послуги, наприклад:

- оновлення каталогу, матеріалів, викладення товарів та їх опис;
- навчання роботі з сайтом;
- підтримка сайту;
- просування ресурсу;
- написання статей, наповнення категорій SEO-текстами тощо [26].

Важливо відзначити, що все поетапне створення сайту контролює замовником. Після закінчення кожного етапу готовий результат демонструють клієнту та узгоджують з ним. Це допомагає замовнику контролювати роботу виконавця, а виконавцю – розуміти, чи задоволений клієнт результатами його роботи.

2.2 Інструменти та методи роботи редактора вебсайтів

У сучасному цифровому середовищі діяльність редактора вебсайтів виходить далеко за межі традиційного редагування текстів і охоплює широкий спектр інструментів та методів роботи. Ефективне функціонування вебресурсу потребує від редактора вміння працювати з системами керування контентом (CMS), аналітичними сервісами, інструментами SEO-оптимізації, а також застосовувати методи фактчекінгу, структурування інформації та адаптації матеріалів під вимоги онлайн-аудиторії. Важливим є також використання сучасних цифрових технологій для забезпечення якості, актуальності та привабливості контенту, що безпосередньо впливає на успішність вебсайту та рівень довіри користувачів до нього.

Розглянемо найкорисніші інструменти для розробки вебсайтів (рис. 2.2.1-2.2.4).

1. Visual Studio Code.

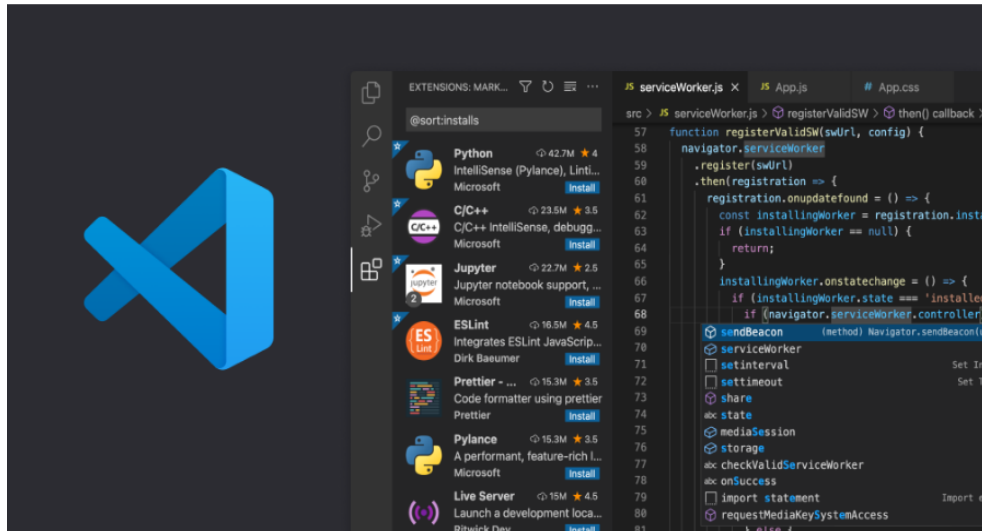

Рис. 2.2.1. Популярний тестовий редактор Visual Studio Code

Надає широкий спектр функцій та інструментів, які допомагають розробникам ефективно писати код та керувати проектами.

Одна з головних переваг Visual Studio Code – легкість та швидкість роботи. Він швидко запускається і не займає багато ресурсів комп'ютера, що дозволяє розробникам зосередитись на кодуванні без затримок та проблем із продуктивністю. Має безліч корисних функцій, які роблять процес розробки більш продуктивним:

- простота використання: Інтерфейс VS Code інтуїтивно зрозумілий та зручний для роботи;
- великий набір розширень, що дозволяють налаштовувати середовище розробки під свої потреби, додавати нові функціональні можливості та інтегрувати інструменти сторонніх розробників;
- функціональність: VS Code пропонує корисні функції для розробки вебсайтів, такі як підсвічування синтаксису, автодоповнення коду, інтегрований термінал та інструменти для роботи з Git;

- продуктивність: завдяки оптимізації та ефективності роботи Visual Studio Code забезпечує швидке завантаження;
- підтримка спільноти: VS Code має активну спільноту розробників, яка пропонує безліч ресурсів, порад і розширень, що полегшують процес розробки;
- легкість та швидкість роботи: Visual Studio Code швидко запускається та працює плавно, що дозволяє зосередитися на розробці без проблем із продуктивністю;
- автодоповнення коду: редактор пропонує підказки та автодоповнення коду, що допомагає скоротити час написання та запобігти помилкам;
- підтримка налагодження: вбудована підтримка налагодження спрощує процес виправлення помилок та знаходження проблем у коді;
- розширюваність: завдяки широкому вибору розширень розробники можуть налаштувати редактор під свої потреби та отримати додаткові функціональні можливості [38; 59].

2. GitHub.

Рис. 2.2.2. Вебплатформа для хостингу

GitHub – вебплатформа для хостингу та спільної роботи над проєктами розробки програмного забезпечення. Проаналізуємо переваги використання GitHub.

1. Зберігання та контроль версій. GitHub надає зручне та безпечне зберігання кодової бази проєкту. За допомогою системи контролю версій Git розробники можуть відстежувати зміни в коді, вносити правки та співпрацювати з іншими розробниками.

2. Спільна технологія. GitHub забезпечує можливість командної роботи над проєктом. Розробники можуть вносити зміни до коду, ревіювати код (Code Review) інших розробників, ставити запитання та обговорювати деталі проєкту.

3. Відкритий доступ та спільнота. GitHub дозволяє публікувати проєкти у відкритому доступі, що сприяє обміну знаннями та досвідом з іншими розробниками у всьому світі.

4. Інтеграція з іншими інструментами. GitHub інтегрується з різними інструментами та сервісами розробки, такими як CI/CD платформи, системи відстеження помилок та середовища розробки.

5. Розвиток професійного портфолію. GitHub надає можливість розробникам створювати та підтримувати своє професійне портфолію. Це дозволяє представити свої проєкти, навички та досягнення потенційним роботодавцям чи замовникам [38;58].

3. Figma.

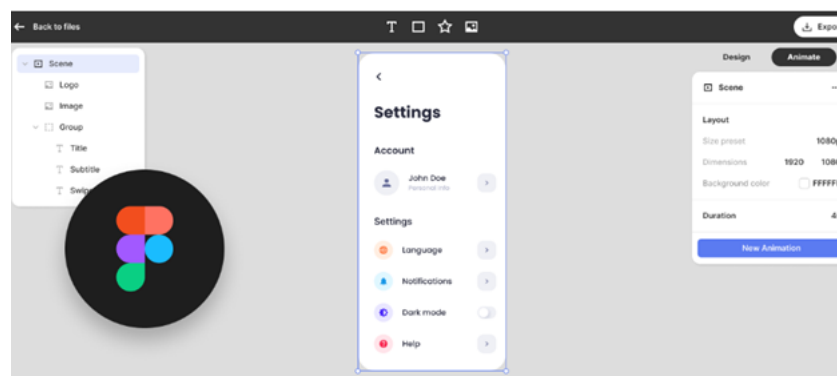

Рис. 2.2.3. Інструмент Figma для дизайну та прототипування

Потужний інструмент для дизайну та прототипування, який пропонує цінні можливості для веброзробників. Ось кілька його переваг.

1. Колаборація та комунікація. Figma забезпечує зручну спільну роботу між дизайнерами та розробниками. З його допомогою розробники можуть переглядати дизайн-макети, отримувати доступ до CSS-стилів, вимірювань та елементів інтерфейсу. Це дозволяє ефективніше взаємодіяти з дизайнерами, обговорювати деталі та вносити зміни.

2. Інспектування дизайну. Можливість розробникам легко переглядати та аналізувати дизайн-макети, вивчати елементи інтерфейсу та їх CSS-властивості. Це спрощує процес отримання значень кольорів, шрифтів, відступів та інших атрибутів, необхідних для верстки вебсторінки.

3. Автоматизація експорту ресурсів. Figma дозволяє автоматично експортувати графічні ресурси, такі як зображення, іконки та SVG-файли, що полегшує інтеграцію дизайну з різними інструментами розробки вебсайтів.

4. Прототипування та перевірка інтерактивності. Figma дозволяє створювати прототипи вебсторінок з інтерактивними елементами, такими як посилання, кнопки та анімації. Це дозволяє розробникам перевіряти взаємодію користувача з дизайном та переконатися, що функціональність вебсайту відповідає задуму.

Figma є корисним інструментом для веброзробників, завдяки його функціональності розробники можуть ефективно взаємодіяти з дизайнерами та легко реалізовувати дизайнерські напрацювання [38;54].

4. Chrome Developer Tools.

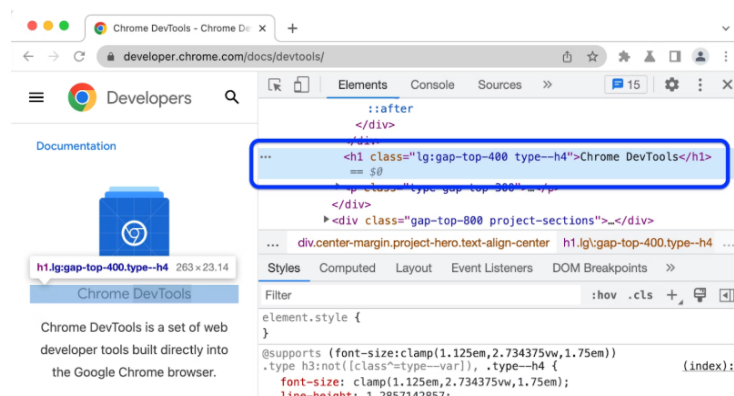

Рис. 2.2.4. Набір інструментів, вбудованих у веб-браузер Google Chrome

Chrome Developer Tools – це набір інструментів, вбудованих у веб-браузер Google Chrome, який надає розробникам потужні можливості для налагодження, аналізу та покращення вебсайтів. Ось кілька його переваг.

1. Інспектування та редагування HTML, CSS та JavaScript. Chrome Developer Tools дозволяє розробникам легко переглядати та редагувати код HTML, CSS та JavaScript прямо у браузері. Це дає можливість експериментувати зі змінами стилів та коду, перевіряти їх у реальному часі та бачити, як це впливає на веб-сторінку. Особливо корисно при налаштуванні та налагодженні макетів та стилів вебсайту.

2. Аналіз продуктивності. Chrome Developer Tools надає інструменти для аналізу продуктивності вебсайту. Розробники можуть оцінити час завантаження сторінки, час виконання скриптів, обсяг ресурсів, що завантажуються, та інші метрики продуктивності. Це допомагає виявити проблемні місця і оптимізувати вебсайт для більш швидкого завантаження і кращого досвіду користувача.

3. Налагодження та виправлення помилок. Chrome Developer Tools пропонує потужні інструменти для налагодження JavaScript-коду. Розробники можуть відстежувати виконання коду за кроками, аналізувати значення змінних та виправляти помилки. Це допомагає швидко та ефективно знаходити та виправляти проблеми з функціональністю та поведінкою вебсайту.

4. Мобільне налагодження. Chrome Developer Tools також надає можливість налагодження вебсайту на мобільних пристроях. Розробники можуть емулювати різні моделі пристроїв, перевіряти адаптивність та відображення вебсайту на різних екранах та дозволах. Це допомагає переконатися, що вебсайт виглядає та працює правильно на мобільних платформах [38;50].

Окрім зазначених інструментів, існує чимало інших, не менш важливих засобів, які допомагають редактору ефективно виконувати свої професійні обов'язки. До них належать сервіси для перевірки унікальності текстів,

інструменти автоматичної перевірки правопису й стилю, платформи для командної роботи та планування контенту, а також програми для обробки зображень і мультимедійних матеріалів.

Отже, використання різноманітних інструментів є невід’ємною складовою професійної діяльності редактора вебсайту, однак їх ефективність значною мірою залежить від правильного застосування відповідних методів роботи. Саме поєднання технічних можливостей із продуманими підходами до організації редакторського процесу забезпечує якісне створення, редагування та публікацію контенту. У зв’язку з цим доцільно детальніше розглянути основні методи роботи редактора вебсайту, які визначають послідовність дій, принципи взаємодії з інформацією та забезпечують досягнення поставлених цілей.

Основні методи роботи редактора вебсайтів охоплюють комплекс дій із керування контентом, забезпечення його якості, відповідності цільовій аудиторії та технічним стандартам. Робота редактора поєднує творчі, аналітичні та технічні підходи.

До ключових методів належать:

1. Робота з контентом (контент-менеджмент).

1. Створення та редагування текстів: написання оригінальних статей, новин, описів товарів, їх коректура та стилістична правка.

2. Оформлення та структурування: структурування текстів за допомогою заголовків (H1-H6), списків, виділень для зручності читання.

3. Візуалізація: підбір або створення зображень, інфографіки, відеоматеріалів, їх оптимізація під стандарти сайту [35].

2. Візуальний та технічний методи (CMS та конструктори).

1. Візуальне редагування (WYSIWYG – What You See Is What You Get): використання візуальних редакторів, де редактор бачить кінцевий результат одразу, що спрощує роботу без знання коду (наприклад, у WordPress, Weblum, Wix).

2. Робота в CMS (Content Management System): завантаження матеріалів, налаштування навігації, категорій та тегів через адмін-панель.

3. Базове HTML/CSS редагування: ручна правка нескладного коду для коректного відображення елементів, якщо візуальний редактор не ефективний [16].

3. SEO-оптимізація.

1. Підготовка текстів під пошукові запити: впровадження ключових слів, написання мета-тегів (Title, Description).

2. Перелінковка: створення посилань між сторінками сайту для покращення навігації та SEO-показників [16].

4. Аналітичний метод та підтримка.

1. Моніторинг ефективності: аналіз відвідуваності та поведінки користувачів за допомогою Google Analytics для адаптації контенту.

2. Актуалізація контенту: регулярне оновлення застарілої інформації, перевірка працездатності посилань [16].

5. Комунікаційний метод.

Взаємодія з авторами/фрілансерами: видача технічних завдань (ТЗ), прийняття матеріалів, контроль відповідності концепції сайту [36, с. 79-80].

Редактор вебсайту поєднує ці методи, щоб зробити ресурс корисним для користувачів та привабливим для пошукових систем.

Отже, інструменти та методи роботи редактора вебсайту становлять цілісну систему, у якій технічні засоби доповнюються професійними підходами до організації контенту. Ефективне використання сучасних програм і сервісів у поєднанні з продуманими методами – контент-менеджментом, SEO-оптимізацією, аналітикою та комунікацією – забезпечує створення якісного, структурованого та актуального вебресурсу. Саме комплексне застосування цих складових дозволяє редактору не лише підтримувати високий рівень інформаційного наповнення сайту, а й підвищувати його конкурентоспроможність, зручність для користувачів і видимість у цифровому середовищі.

2.3 Фактчекінг як складова редакторської роботи в онлайн-медіа

У сучасному інформаційному просторі ефективна діяльність редактора вебсайту неможлива без поєднання технічних інструментів і професійних методів роботи з відповідальним ставленням до достовірності інформації. Використання сучасних цифрових ресурсів дозволяє створювати та оптимізувати контент, однак саме фактчекінг виступає ключовою складовою, що забезпечує його якість, точність і надійність. У зв'язку з цим доцільно розглядати інструменти та методи роботи редактора у тісному взаємозв'язку з процесами перевірки інформації, адже лише їх комплексне застосування сприяє формуванню довіри аудиторії та підвищенню ефективності онлайн-медіа.

Інструменти та цифрові ресурси для фактчекінгу.

У сучасному світі, переобтяженому інформацією, людині стає все складніше відрізнити правдиву інформацію від дезінформації чи клікбейту. Особливо важко це зробити із фото- та відео- матеріалами, проте є онлайн-інструменти, які допоможуть пересічному громадянину:

До найдоступніших для перевірки фото належать: Google Images; TinEye.com; ImgOps.

1. Google Images. Найдієвішим методом перевірки світлини є застосування зворотного пошуку у Google [43]. Завантаживши зображення, ви зможете переглянути детальну інформацію про його джерело та обставини створення. Ця послуга також пропонує корисні функції, як-от пошук подібних фото та перегляд того ж зображення у різних розмірах (рис. 2.3.1)

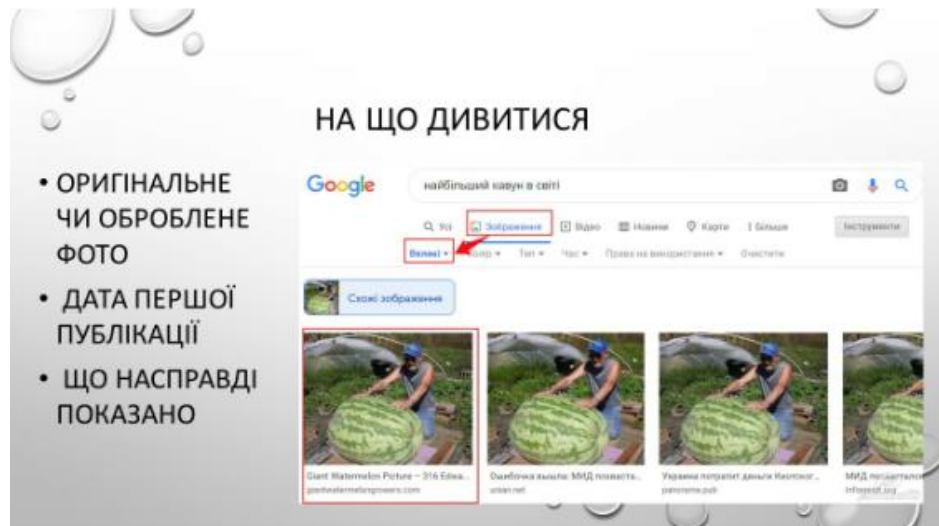

Рис. 2.3.1. Перевірка фото через Google

2. TinEye. Представляє собою ефективний інструмент для зворотного пошуку зображень, який має значну перевагу над аналогічним функціоналом Google. Суттєвою відмінністю є можливість сортування результатів пошуку у хронологічному порядку, що забезпечує вищу точність при аналізі походження зображення. Крім того, ця платформа здатна розпізнавати як ідентичні, так і модифіковані версії фото, включаючи обрізані чи змонтовані варіанти. Завдяки цьому можна відстежувати внесені зміни до зображення – наприклад, додавання графічних елементів або тексту. Додаткову інформацію про зміст фотографії часто можна отримати через вебсайти, на яких вона була опублікована, що сприяє поглибленому аналізу її контексту (рис. 2.3.2) [49].

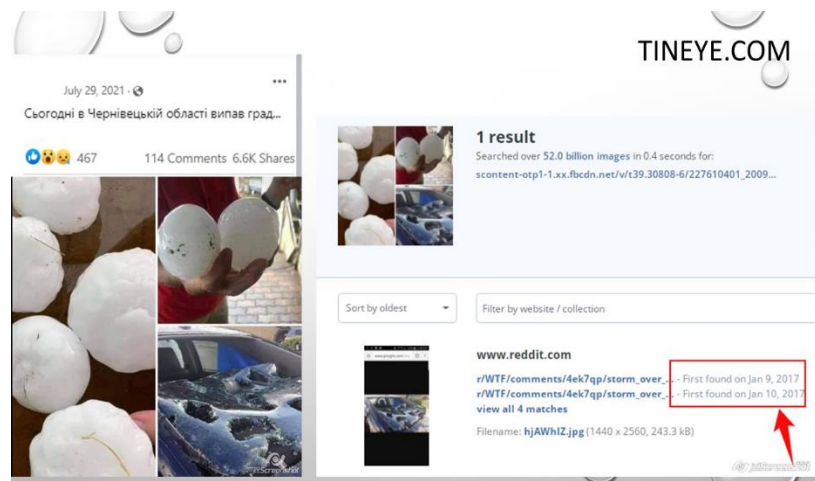

Рис. 2.3.2. Перевірка фото через TinEye

Важливо пам'ятати, що TinEye може знаходити лише фотографії, розміщені онлайн. Тож, якщо фотографію опублікували, наприклад, в групі WhatsApp, і вона ніколи не з'являлася на інтернет-сайтах, то результат буде важко отримати [55].

3. ImgOps. Сервіс, де в одному місці зібрані практично всі необхідні інструменти для роботи з онлайн-зображеннями – не лише для перевірки, а й для редагування. Тут можна знайти лінки на сервіси для перевірки метаданих або різні інструменти зворотного пошуку зображень (рис. 2.3.3) [56].

Рис. 2.3.3. Перевірка фото через ImgOps

Проте під час роботи можуть бути моменти, коли жоден сервіс не вдається використати, в таких випадках варто утриматись від публікації фото чи відео та намагатися перевірити інформацію альтернативними шляхами. Якщо факт вдається підтвердити, то кращим варіантом буде лише текст, без додавання візуальних матеріалів [56].

При аналізі відеоматеріалів найбільш інформативними часто є стопкадри, які можуть розкрити більше деталей про місце та умови зйомки. Хоча маніпуляції з відео трапляються так само часто, як із фотографіями, їх виявлення зазвичай потребує більше часу і зусиль. Першим кроком має бути

ретельний перегляд ролика, адже іноді саме цього достатньо, щоб виявити ознаки фальсифікації, наприклад, неточності монтажу, неприродні пропорції чи інші підозрілі елементи.

Інструменти, які використовують для перевірки відео: GOOGLE STREET VIEW; GOOGLE EARTH; INVID (рис. 2.3.4).

Рис. 2.3.4. Інструменти для перевірки відео

Щоб дізнатися більше про відео, найкращим варіантом буде потужний інструмент зворотного пошуку – INVID. Це – плагін для браузерів, який має великий безкоштовний функціонал. Він може допомогти перевірити відео в соціальних мережах Twitter, Facebook, YouTube. Зокрема, він дозволяє робити зворотний пошук за скріншотами у пошукових системах Google, Tineye, Bing і Reddit.

Щоправда, для ефективності такого пошуку треба провести певну дослідницьку роботу – вибрати декілька скріншотів і поекспериментувати з ключовими словами: ті, які автоматично пропонує Google чи інші пошуковики, найчастіше заважають пошуку.

InVid також містить інструменти перевірки фото, зокрема й за допомогою описаних вище інструментів Google Images і TinEye, а також багатьох інших. Кожен інструмент містить короткий відеогід із користування [28].

Для аналізу діяльності компаній та перевірки їхньої репутації важливо використовувати перевірені й достовірні відкриті джерела. У цьому допомагають міжнародні платформи, що збирають офіційну інформацію з державних реєстрів різних країн.

Проте численні неприбуткові організації збирають обов'язкову звітність компаній державним органам і доповнюють інформацією з інших джерел.

До прикладу OpenCorporates – це відкрите джерело даних про понад 220 мільйонів компаній. Інформація надходить з понад 1400 національних реєстрів юридичних осіб. У цій базі даних можна знайти дату реєстрації компанії, її юридичні адреси, імена директорів та інших посадовців, можна навіть відстежити зв'язки між компаніями [53]. Але кожна країна працює над розробленням інструментів для перевірки новин на правдивість. Серед вітчизняних ресурсів це «Слово і діло», StopFake, MediaSapiens, VoxCheck, FactCheck-Ukraine.

«Слово і діло» – український аналітичний портал, який перевіряє, чи виконують українські політики та урядовці взяті на себе зобов'язання. StopFake – один із перших у світі волонтерських проєктів, який аналізує російську пропаганду.

MediaSapiens – онлайн-ресурс, присвячений медіаграмотності, зокрема вчить критично ставитися до медіа, розрізняти якісну та достовірну інформацію, розпізнавати та протистояти маніпулятивним спробам.

VoxCheck – незалежна аналітична платформа, яка викриває брехню, маніпуляції та російську пропаганду в Україні та за її межами.

FactCheck-Ukraine – проєкт активістів громадської організації «УКР», які заснували міжрегіональний фактчекінговий ресурс «Без брехні» [6].

Проблеми та виклики фактчекінгу в роботі редактора сайтів.

Журналісти використовували як загальноприйняті джерела інформації, так і інші відомості, які були вже висвітлені в медіа, для порівняння із зламаною (несанкціонований доступ, зміна, викрадення або розкриття

конфіденційних даних) інформацією. Цей підхід допомагає встановити автентичність представлених даних та визначити можливі аспекти, що потребують додаткового дослідження чи перевірки [57].

У контексті сучасної війни діджиталізація хоча й забезпечила вільний доступ до інформаційного масиву, однак не створила системи перевірки даних і, що важливіше, не сформувала в споживачів уміння розумно обирати канали отримання інформації. В умовах війни досить поширеними каналами інформації стали так звані «нові медіа», які дозволяють миттєво поширювати новину, досить часто, не здійснюючи її верифікації. Такими медіа є телеграм та ютуб-канали, інші соціальні мережі. Дезінформації сприяють і невдалі висловлювання політиків, які стають мемами [46].

Сама дезінформація зазвичай поширюється швидкими темпами через усі можливі канали, насамперед, соціальні мережі, інтернет-платформи, месенджери, новинні сайти [37, с.281].

Медіаграмотність глядачів і слухачів є найбільш надійним засобом протистояння тому, щоб громадяни не потрапляли в пастку дезінформації та не ставали жертвами фейкових новин. Добре підготовлені споживачі інформації здатні відрізнити достовірний матеріал від маніпуляцій, що може запобігти дезінформації та налаштування на штучні конфлікти, неправильні атаки і вигадані особистості. Все це може відволікти громадян від реальних проблем і занурити їх в соціальну апатію і безпорадність [18, с.216-218].

Ще однією проблемою є наявність сумнівних джерел на кшталт *«люди кажуть»* або ж *«експерти зазначають»* без посилань. Це, безумовно, порушення стандарту достовірності. Які конкретно експерти? Які люди? У розслідувальній журналістиці можна не називати достовірні джерела, якщо їм, наприклад, загрожує небезпека [10].

До того ж не всі додають гіперпосилання на пости у соцмережах або ж на авторів дописів, таким чином у гонитві за кількістю новин втрачається їх якість. Наприклад, читач захоче перейти на сторінку користувача, який

написав пост, а не може цього зробити одразу. Йому потрібно самому шукати дописувача в інтернеті [10].

Фактчекінг є важливим етапом у процесі журналістського розслідування, особливо коли джерело інформації може бути сумнівним чи має потенційні мотиви викривати або приховувати певні факти. Це сприяє підтримці високого стандарту достовірності та професіоналізму у журналістиці [12, с. 149-152].

Завдяки новим інформаційно-комунікаційним технологіям стало можливим досить легко створювати і швидкими темпами поширювати неправдиву та шкідливу інформацію, яку зазвичай маскують під новини. Загалом поняття дезінформації варто розглядати на одному рівні з такими поняттями, як *«фейк»*, *«фейкові новини»*, *«місінформація»* [45].

Усвідомлюючи складність аналізу великих масивів злитих даних, журналісти продовжують розробляти спеціальні програми для полегшення цього процесу. Одним із таких інструментів є програма інтерактивного аналізу даних OCCRP Aleph. Інструмент дозволяє журналістам швидко і ефективно аналізувати великі обсяги інформації, здобуті шляхом різних витоків даних. Завдяки можливостям Aleph світ побачив не одне масштабне розслідування, а журналістським матеріалам, заснованим на витоках Panama Papers, Paradise Papers тощо, присвячено не одне наукове дослідження [34].

Привертаючи увагу аудиторії до одних фактів і при цьому ігноруючи інші, медіа тим самим визначають міру важливості й суспільної значущості тієї або іншої події, факту. Окрім того, інформація проходить відбір, класифікацію, категоризацію фактів і явищ суспільно-політичного життя. Як наслідок – аудиторія отримує інтерпретацію тих чи інших подій, відображених у матеріалах ЗМІ. Редактори і безпосередньо автори публікацій здійснюють підбір фактів і тем, контролюють їх коментування, підбирають візуальне оформлення, визначають відповідні тональність і кут подачі проблеми [42].

Варто підкреслити, що відбір інформації здійснюють усі медіа, в тому числі й якісні ЗМІ, які дотримуються стандартів журналістики і керуються встановленими у професійному середовищі відкритими і зрозумілими критеріями фільтрування новин. Коли ж медіа відбирають інформацію на підставі прихованих від інших критеріїв та керуючись спеціально сформульованими завданнями (наприклад, отриманими від власників медіа, політиків тощо), то у цьому разі йдеться про свідомий намір зманіпулювати аудиторією [42].

Водночас українські глядачі наразі перебувають в дуже вигідній ситуації. Телевізійні канали, міжнародні онлайн-платформи з власним виробництвом (Netflix, Apple TV, Amazon Prime Video, HBO Max, Disney+) та українські платформи IPTV/OTT («Київстар ТБ», «1+1 video») щодня конкурують за їхню увагу і прагнуть задовольнити потребу глядачів в найрізноманітнішому контенті (рис. 2.3.5) [44].

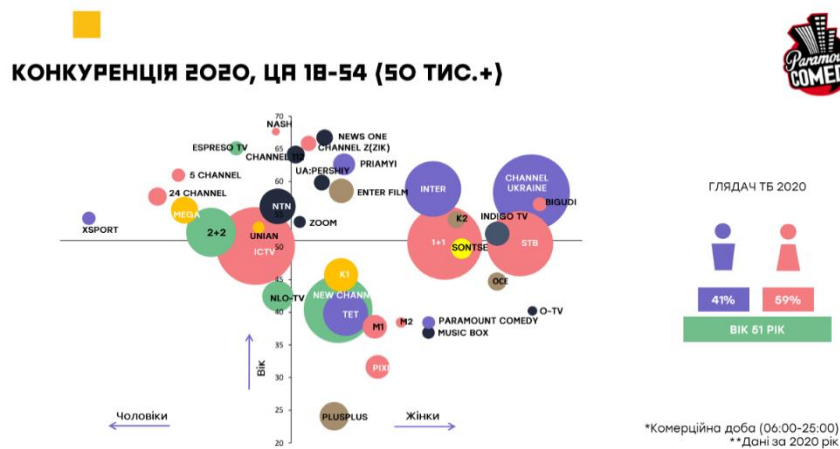

Рис. 2.3.5. Дані про глядачів українських телеканалів, які вимірюються ТБ-панеллю Nielsen Ukraine. Розмір кулі – частка по ЦА 18-54, 50 тис.+

Кожен телеканал використовує сукупність різноманітних інструментів, щоб зацікавити телеглядача і отримати високий рейтинг, адже телебачення – це бізнес. І кожен з інструментів може забезпечити результат з високими показниками [44].

Проте телевізійну журналістику починають замінювати соціальні мережі. Алгоритми соціальної мережі відіграють вагомую роль у формуванні інформаційного простору. Facebook, TikTok і YouTube не просто відображають новини, а фільтрують та персоналізують їхній потік для кожного користувача [44].

Під час війни в Україні TikTok став важливим інструментом для поширення новин, адже відео з місць подій швидко привертало увагу великої аудиторії. Водночас експерти з медіа, такі як Клер Вордл із Harvard Shorenstein Center, наголошують на небезпеках, пов'язаних із достовірністю такої інформації: без належного журналістського контролю платформа часто поширює неперевірені або маніпулятивні матеріали. Алгоритм робить так, що користувач може потрапити в «інформаційний вакуум» – замість об'єктивного аналізу він отримує лише хайпові та часто спрощені версії подій [7].

До того ж, TikTok є зростаючою соціальною мережею: 20 % молоді віком 18-24 років використовує її для отримання новин, що на 5 % більше від попередніх років. Однак алгоритмічний відбір не враховує журналістських стандартів: баланс думок, фактчекінг і контекст часто поступаються перед вірусністю. Це загрожує розмиванням професійної журналістики як такої [4].

Виживання традиційних медіа залежить від того, чи будуть вони інтегрувати алгоритми на своїй сторінці. Багато видань (The Washington Post, BBC, The Guardian) вже активно використовують AI-аналітику, щоб покращити свою присутність у соцмережах. Також популяризується формат «повільних новин» (slow journalism) – аналітичних матеріалів, які не орієнтовані на вірусність, а пропонують глибокий контекст подій. Крім того, журналістські стандарти можуть бути впроваджені і на платформних рівнях: наприклад, Facebook і YouTube вже перевіряють функції пріоритетності надійних джерел у стрічці новин [10].

У добу постправди інформаційний ландшафт стає дедалі складнішим. Багато повідомлень циркулюють у медіапросторі не для того, щоб

інформувати, пояснити складні речі, започаткувати суспільну дискусію або переконати в чомусь аудиторію. Часто ціль – це інформаційний шум, який дезорієнтує, перевантажує сприйняття та послаблює як окремих людей, так і цілі інституції. Сучасна інформаційна війна – це не лише боротьба за свідомість людей через пропаганду. Це також тактика створення хаосу, де надлишок суперечливих чи безглузвих повідомлень перетворюється на зброю масового когнітивного ураження. Мета цього прийому – не стільки змінити думку, скільки зробити будь-яку раціональну оцінку ситуації неможливою [17].

Сучасні підходи до інформаційного впливу зазнали суттєвих змін. Замість традиційної прямої пропаганди чи нав'язування певних ідей дедалі частіше використовують методику генерації інформаційного шуму. Головна мета цього підходу – дезорієнтація аудиторії. Якщо раніше основним завданням ставало формування конкретної інтерпретації подій, то тепер акцент змістився на послаблення здатності людей аналізувати та систематизувати інформацію. У результаті інформаційний вплив еволюціонував з маніпуляції змістом до створення стану когнітивного перевантаження.

До прикладу можна взяти протести в Білорусі й «заляпування» інформаційного простору. Після президентських «виборів» у Білорусі в серпні 2020 року, де Олександр Лукашенко оголосив свою перемогу з великим відсотком голосів, у країні почалися протести. Пересічні білоруси й міжнародні організації висловили сумніви щодо чесності виборів, а опозиція заявила про масові фальсифікації. Протести супроводжувалися протидією силових структур, які застосовували силу, затримували активістів і незалежних журналістів. Але крім силових розгонів мітингувальників, влада також вдалася до «заляпування» інформаційного простору, тобто умисно створювала інформаційний шум, хаос і плутанину, щоб ускладнити доступ до правдивої інформації [17].

Висновки до розділу 2

Отже, успішна перевірка фактів у діяльності редактора цифрових медіа передбачає синергію професійних умінь, продуманих методологічних підходів та сучасних технологічних рішень. Редактор має не лише виявляти потенційно сумнівну інформацію, але й компетентно застосовувати критерії достовірності, адаптовані до онлайн-середовища, де інформація поширюється надзвичайно швидко і часто супроводжується візуальними маніпуляціями. Дослідження практик провідних українських та міжнародних фактчекінгових платформ, таких як VoxCheck і FactCheck.org, свідчить, що основними принципами залишаються дотримання офіційних джерел, прозорість методів роботи та багаторівнева перевірка, зокрема експертний аналіз і перехресне зіставлення даних.

Також проаналізовано цифрові інструменти, які допомагають редакторам працювати із фото- та відеоматеріалами. Такі сервіси, як Google Images, TinEye та ImgOps, дають змогу визначати походження зображень, їхній контекст та можливі маніпуляції. Проте також йдеться про те, що не всі сучасні інструменти можуть дати точну відповідь, тому не варто забувати про свій аналітичний розум. Відповідно редактор повинен зберігати критичний підхід і за жодних умов не допускати поширення неперевіраних даних.

Таким чином, особливістю фактчекінгу в онлайн-редагуванні є інтеграція технологічної компетентності, знання стандартів цифрової етики та здатність оперативно реагувати на інформаційні виклики. Саме таке поєднання сприяє забезпеченню достовірності контенту та зміцненню рівня довіри аудиторії до сучасних медіа.

РОЗДІЛ 3 ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ – САЙТУ «КУЛЬТ» АНДРІЯ КУЗЬМЕНКА»

3.1 Характеристика обраного сайту та специфіка його контенту

Роль редактора сайту в сучасному цифровому середовищі стає дедалі важливішою, оскільки значний обсяг інформації в інтернеті потребує уважного відбору й перевірки перед публікацією. Відповідно достовірність контенту впливає на репутацію електронного ресурсу. Також неправдиві або неточні дані можуть нашкодити довірі аудиторії, саме тому перевірка фактів є одним із ключових обов'язків редактора.

Редактор повинен використовувати надійні джерела та вміти відрізнити фейкову інформацію. Для підтримання авторитетності сайту має значення й актуальність інформації. Редактор зобов'язаний стежити за оновленнями фактів і вчасно вносити зміни. Також редактор повинен добре орієнтуватися в тематиці, щоб правильно оцінювати якість інформації, та ретельно її перевіряти, щоб покращити загальний рівень контенту на сайті. Значна кількість суперечливих даних в інтернеті створює потребу в ретельній перевірці фактів перед публікацією. Це особливо актуально для сайтів, що спеціалізуються на фактчекінгу й прагнуть боротися з міфами та неправдивою інформацією. Зазначені принципи лежать в основі створення спеціалізованого вебресурсу, присвяченого перевірці та верифікації матеріалів про Андрія Кузьменка, відомого під творчим псевдонімом Кузьма Скрябін. Навколо його біографії, творчої спадщини та обставин загибелі сформувався значний масив міфів, чуток і недостовірних відомостей, що активно поширюються в медіа та соціальних мережах. Така ситуація зумовлює необхідність створення окремого інформаційного ресурсу, спрямованого на системне опрацювання та науково обґрунтовану перевірку наявних відомостей.

Функціонування подібного сайту передбачає створення якісного, структурованого та перевіреного контенту, що ґрунтується на використанні надійних джерел, архівних матеріалів, офіційних публікацій і свідчень, які мають достатній рівень достовірності. Важливим аспектом редакторської діяльності є також забезпечення актуальності інформації. У разі появи нових фактів або уточнення вже відомих даних редактор зобов'язаний своєчасно вносити відповідні зміни, що сприятиме підтриманню високого рівня довіри до ресурсу. Крім того, глибоке розуміння тематики дозволяє редакторові уникати спрощень, суб'єктивних оцінок і маніпулятивних інтерпретацій, що особливо важливо під час висвітлення постаті публічної особи.

Таким чином, створення достовірного й якісного контенту на сайті, присвяченому Андрію Кузьменку, є необхідною умовою формування авторитетного інформаційного простору. Завдяки професійній редакторській роботі та системному застосуванню принципів фактчекінгу вебресурс може набути статусу надійного джерела для шанувальників творчості Кузьми Скрябіна, журналістів, дослідників сучасної української культури та всіх користувачів, зацікавлених у відокремленні перевірених фактів від поширених міфів.

Концепція спеціалізованого вебресурсу, присвяченого перевірці та верифікації матеріалів про Андрія Кузьменка, безпосередньо зумовлює особливості його читацької аудиторії. Орієнтація сайту на фактчекінг, достовірність і професійне опрацювання інформації визначає коло користувачів, для яких принциповими є об'єктивність поданих матеріалів і надійність джерельної бази. Саме тому визначення читацької аудиторії є важливим чинником формування контентної стратегії та редакторських підходів.

Основну читацьку аудиторію ресурсу становлять шанувальники творчості Андрія Кузьменка, які зацікавлені в отриманні правдивих і перевірених відомостей про його життя, творчий шлях і суспільну діяльність. Для цієї категорії користувачів важливо мати доступ до інформації, очищеної

від міфів, чуток і непідтверджених тверджень, що активно циркулюють у медіапросторі. Саме ретельна редакторська перевірка матеріалів забезпечує відповідність контенту очікуванням цієї аудиторії.

Вагомою складовою читацької аудиторії є журналісти, блогери та інші представники медіасфери, які використовують вебресурси як джерело фактичної інформації для створення власних матеріалів. Для цієї групи користувачів особливу цінність мають систематизовані дані, чітка структура контенту та можливість спиратися на перевірені факти, що знижує ризик поширення недостовірної інформації та підвищує якість медіапродукту.

До потенційної читацької аудиторії сайту також належать дослідники сучасної української культури, студенти й викладачі гуманітарних спеціальностей, для яких ресурс може виконувати інформаційно-довідкову та навчальну функції. Наявність перевірених фактів, аналітичних матеріалів і узагальненої інформації створює підґрунтя для використання сайту в науковій та освітній діяльності.

Окрему групу аудиторії становлять користувачі, які прагнуть розмежовувати факти й міфи та формувати критичне ставлення до інформації, що поширюється в інтернеті. Для них сайт виконує просвітницьку функцію, демонструючи значення професійного фактчекінгу й відповідального редакторського підходу до створення контенту.

Таким чином, читацька аудиторія запланованого вебресурсу є різноплановою та охоплює і широку громадськість, і фахові кола. Урахування потреб різних груп користувачів зумовлює необхідність чіткого структурування матеріалів, дотримання принципів достовірності, актуальності й об'єктивності. Саме ці принципи визначають логіку побудови сайту та формують підходи до організації його контенту, забезпечуючи зручний і доступний доступ до перевіреної інформації для всіх категорій користувачів.

У зв'язку з цим особливу увагу приділено структурі та контенту сайту, які мають відповідати очікуванням різних груп аудиторії, поєднувати

інформативність із надійністю джерел і забезпечувати високий рівень фактчекінгу.

Структура вебресурсу побудована відповідно до загальних принципів інформаційної архітектури, що передбачає логічну організацію розділів і категорій для зручності користувача. Згідно з теоретичними дослідженнями О. Безсмертної, Н. Житеньової, Б. Кузікова, Т. Лисенко, Л. Філіппової, добре структурований сайт містить текстові, відео- й аудіоматеріали, що позитивно впливають на сприйняття інформації та полегшують її засвоєння.

Основними розділами сайту є: хронологічне та аналітичне подання ключових етапів життя; опис творчого шляху, альбомів і складу музичних проєктів; розділ фактчекінгу, у якому відокремлюються перевірені дані від неправдивих тверджень (що є важливою частиною боротьби з дезінформацією у медіапросторі); фото, відео, інтерв'ю, аудіозаписи, що доповнюють текстовий контент; роздуми про творчість, вплив на культуру та суспільство. Контент сайту ґрунтується на використанні надійних джерел, включно з архівними документами, офіційними публікаціями та ретельно відібраними експертними матеріалами. Саме таке комплексне поєднання контенту забезпечує всебічне представлення теми, дозволяючи ресурсу виконувати не лише інформаційну, а й науково-довідкову функцію.

3.2 Аналіз процесу перевірки фактів у редакційній роботі

Після висвітлення загальної характеристики вебресурсу, його концепції, цілі та специфіки контенту, що орієнтований на перевірку та систематизацію інформації про життя й творчість Андрія Кузьменка, необхідно проаналізувати процес перевірки фактів. Відповідно наявність достовірного і структурованого контенту неможлива без ретельної перевірки фактів, яка є ключовим елементом редакційної діяльності. Саме тому для

забезпечення авторитетності сайту та формування довіри користувачів необхідно детально розглянути процес фактчекінгу в редакційній роботі.

Перевірка фактів є ключовим елементом редакційної діяльності будь-якого спеціалізованого вебресурсу, особливо того, що присвячений відомим публічним особам, як-от Андрій Кузьменко. У сучасному цифровому середовищі, де інформація поширюється миттєво та масово, ризик появи неточних, спрощених або недостовірних даних значно зростає. Тому роль редактора полягає не лише в технічному оформленні матеріалів, а й у систематичній перевірці їх достовірності, оцінці джерел та відповідності поданої інформації науково обґрунтованим або документально підтвердженим фактам [9].

Етапи перевірки фактів. Процес фактчекінгу складається з кількох взаємопов'язаних етапів:

1. Ідентифікація фактів для перевірки. Редактор виділяє ключові твердження в матеріалах, що потребують підтвердження. Наприклад, у статті про життя Кузьми Скрябіна можуть бути наведені дати випуску альбомів, участь у певних музичних проєктах або цитати з інтерв'ю. На цьому етапі важливо визначити, які твердження є критично важливими для розуміння теми та які можуть вплинути на сприйняття аудиторією.

2. Верифікація джерел. Джерела інформації оцінюються на надійність і достовірність. Для сайту про Кузьму Скрябіна це можуть бути архівні документи (наприклад, записи студійних сесій чи концертів), офіційні публікації, книги та наукові статті, інтерв'ю з близькими друзями та колегами музиканта, матеріали авторитетних медіа. Приклад: твердження, що Кузьма Скрябін випустив певний альбом у 2005 році, перевіряється через офіційні музичні каталоги та записи студії звукозапису.

3. Порівняння та аналіз. Отримані дані потрібно зіставити між собою для виявлення суперечностей, неточностей або пропусків. Редактор оцінює релевантність інформації для користувача та її значущість. Наприклад, якщо

різні джерела вказують різні дати проведення концерту, редактор уточнює їх через первинні документи або офіційні анонси подій.

4. Висновки та публікація. Після завершення перевірки визначають твердження, які можна публікувати без змін, а також ті, що потребують уточнень або спростування. Для користувачів сайту може бути створена окрема рубрика «Факти і міфи», де наочно демонструють, які твердження перевірено, а які спростовано.

5. Методи перевірки фактів. У редакційній практиці застосовують різні методи фактчекінгу, які підвищують точність та надійність контенту:

перехресна перевірка – порівняння даних із кількох незалежних джерел. Наприклад, дата виходу альбому перевіряється через записи студії, музичні каталоги та інтерв'ю;

консультації з експертами – залучення музичних критиків, науковців та осіб, які безпосередньо працювали з Кузьмою Скрябіним. Це дозволяє уточнити факти, які важко підтвердити через публічні джерела;

використання офіційних архівів та публікацій – перевірка цитат, подій, дискографії, фотографій та відеоматеріалів;

онлайн-інструменти для перевірки фактів – бази даних, цифрові архіви та професійні медіаресурси, які надають перевірену інформацію про творчі проекти і біографію митця.

Роль редактора у підтриманні достовірності. Редактор виконує комплексну функцію контролю якості контенту, забезпечуючи: об'єктивність і нейтральність подання матеріалу, без суб'єктивних оцінок або маніпулятивних інтерпретацій; актуалізацію контенту у разі появи нових фактів або уточнень, що підвищує довіру користувачів. Наприклад, після публікації нового інтерв'ю з учасником гурту можна оновити розділ фактчекінгу; доступність і зрозумілість матеріалу для різних категорій аудиторії, включаючи шанувальників творчості, журналістів, дослідників і студентів.

Приклади практичного застосування фактчекінгу: 1. Дата випуску альбому – у мережі могли циркулювати суперечливі дати; редактор порівнює записи студії, інтерв'ю та офіційні джерела для уточнення. 2. Цитати з інтерв'ю – деякі ресурси публікують уривки без контексту; редактор перевіряє первинне джерело і подає цитату у правильному контексті. 3. Інформація про загибель – важливий приклад для фактчекінгу, оскільки навколо цієї події існує багато чуток; редактор опирається на офіційні повідомлення та достовірні свідчення.

Таким чином, системна перевірка фактів є основою для забезпечення високого рівня достовірності, авторитетності та професійності вебресурсу. Вона дозволяє користувачам отримувати надійні дані про Кузьму Скрябіна, відокремлювати факти від міфів і формувати критичне та об'єктивне сприйняття постаті митця в сучасному інформаційному просторі.

Отже, аналіз процесу перевірки фактів у редакційній роботі засвідчує, що фактчекінг є системним і багатоетапним компонентом підготовки інформаційних матеріалів, який охоплює виявлення фактологічних тверджень, їхню перевірку за надійними джерелами, зіставлення даних та оцінку рівня достовірності інформації. Однак повне розуміння ефективності цього процесу неможливе без звернення до його практичної реалізації в межах конкретних редакційних матеріалів. У зв'язку з цим наступним етапом дослідження є аналіз перевірки достовірності інформації у вибраних публікаціях, що дає змогу простежити, як теоретичні засади фактчекінгу застосовуються на практиці, а також узагальнити результати цієї перевірки та оцінити її вплив на якість і надійність журналістського продукту.

3.3 Фактчекінг матеріалів та результати перевірки

Фактчекінг «Смерть/вбивство Андрія Кузьменка»

Об’єкт фактчекінгу. Публічне твердження про те, що загибель Андрія Кузьменка була умисним убивством, а не наслідком дорожньо-транспортної пригоди.

Методологія дослідження. У роботі застосовано методи фактчекінгу, зокрема аналіз першоджерел, кросперевірку інформації, порівняння версій, оцінку достовірності свідчень та виявлення логічних і фактологічних неузгодженостей.

Вступ і формулювання твердження. У лютому 2015 року загибель Андрія Кузьменка набула значного суспільного резонансу.

Офіційна версія – ДТП, в якій винен водій через перевищення швидкості, проте є багато теорій: свідок, який вважав, що машину потерпілого підрізали; вбивство через те, що потерпілий говорив правду, як Вячеслав Чорновіл; аварія через ділянку дороги з підвищеним рівнем аварійності.

У суспільстві виникла недовіра до того, що така справедлива, емоційна і позитивна людина могла так легко піти з життя. Він був публічною особою з високим рівнем суспільної довіри, і люди розділяли його думки.

Що трапилось. Першого лютого Кузьма виступав на концерті у Кривому Розі, присвяченому пам’яті загиблих на Майдані.

Другого лютого, близько 8:20, у Криворізькому районі Дніпропетровської області він загинув.

Співак їхав до аеропорту після концерту, щоб провести з донькою вихідні у Чехії.

«На трасі Кіровоград – Запоріжжя на 86-му км (у районі села Тернуватка) рухався автомобіль Toyota Sequoia (за кермом був Андрій) від Кривого Рогу в бік Кіровограда. На заокругленні дороги сталося зіткнення з автомобілем ГАЗ-молоковоз-автоцистерна, що перевозив молоко. Внаслідок

ДТП водій Toyota Sequoia (Андрій Кузьменко) загинув на місці. Його пасажирку доставлено до міськлікарні № 2, а пасажирку молоковоза доправили в міськлікарню № 9. Водій молоковоза меддопомоги не потребував», – повідомив начальника прес-служби ДАІ Кривого Рогу Володимир Кисличенко [22].

Опис офіційної версії

Колишній підполковник міліції Ігор Тарнапович, який очолював слідство у справі, озвучив кілька робочих версій. Основною з них попередньо, до закінчення всіх експертиз, вважається початкова, висунута в перший же день, – перевищення курсової швидкості на крутому закругленні слизької від крижаної кірки дороги [41].

За фактом ДТП порушено кримінальну справу за частиною 2 статті 286 Кримінального кодексу – порушення правил безпеки дорожнього руху.

Хронологія подій

Близько 7:00 – Скрябін телефонує дружині, каже, що все гаразд і скоро буде вдома. Його голос, як завжди, сповнений оптимізму.

1. 8:20 – Зіткнення: молоковоз виїжджає з другорядної дороги, не пропустивши позашляховик. Водій вантажівки вижив, але отримав травми.
2. 8:30 – Прибувають рятувальники. Тіло Кузьми ідентифікують за документами; новину миттєво поширюють ЗМІ.
3. Увечері того ж дня Міністерство внутрішніх справ України офіційно підтвердило інформацію, що стало підставою для оголошення загальнонаціональної хвили трауру.

Ця хронологія, заснована на даних з офіційних звітів, показує, як звичайна поїздка перетворилася на катастрофу. Після списку варто додати, що слідство тривало місяці, але не виявило криміналу, хоча чутки про «підлаштування» досі циркулюють серед фанатів [40]. Оприлюднено висновки експертів щодо обставин загибелі Скрябіна (Рис. 3.3.1) [39].

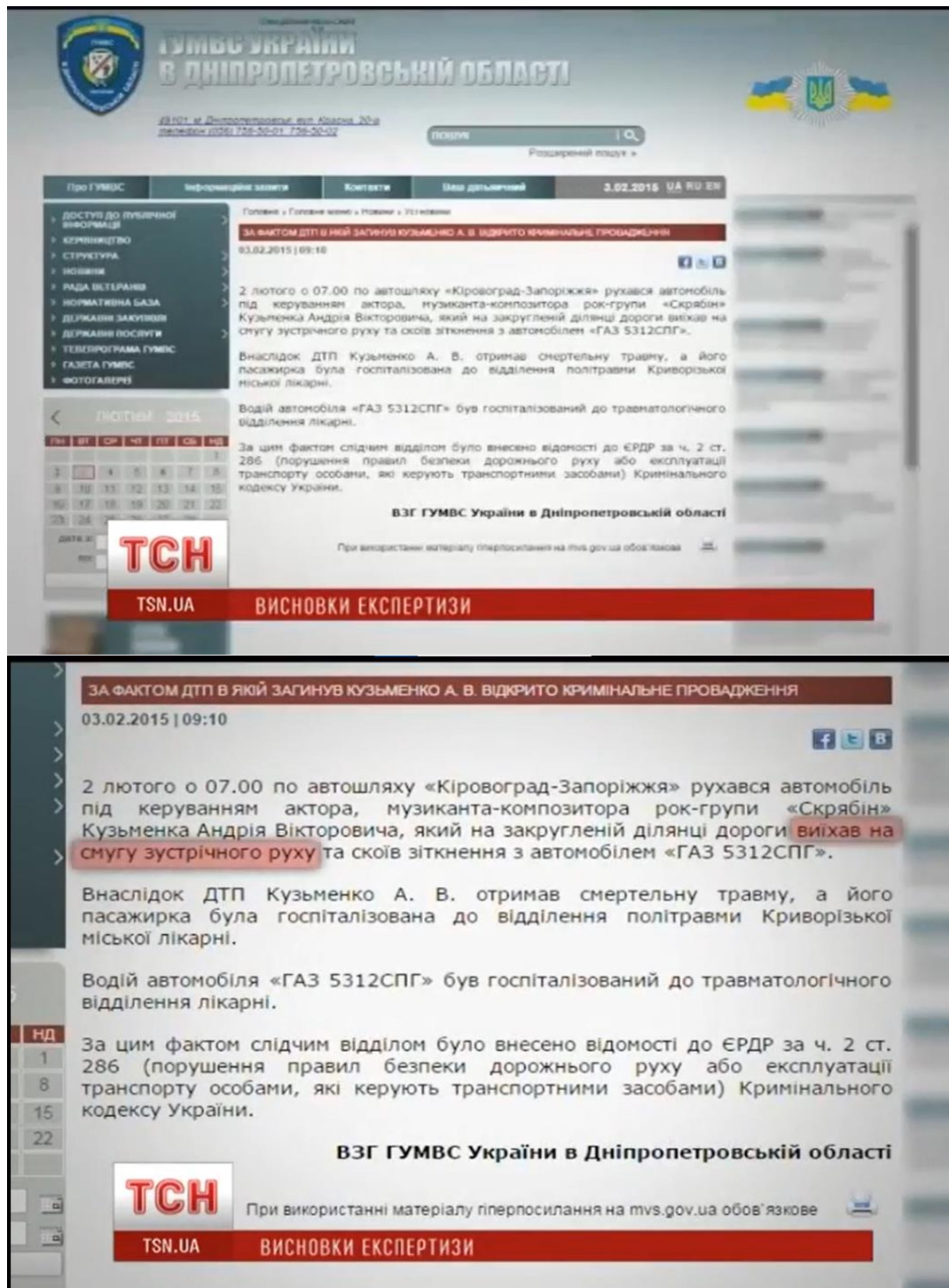

Рис. 3.3.1. Дані експертизи

Причини аварії: факти і версії

Офіційна причина смерті Скрябіна – травми, несумісні з життям, від лобового зіткнення. Експертиза показала, що швидкість Кузьми була в межах норми, близько 100 км/год, але слизька дорога і можлива помилка водія

молоковоза стали фатальними. Це типова для українських трас проблема – погана інфраструктура, де ями і відсутність розмітки перетворюють шлях на лотерею.

Однак не все так однозначно. Мати Кузьми, Ольга Кузьменко, до своєї смерті в 2021 році вірила, що аварія була підлаштованою через політичну активність сина. Він критикував владу, підтримував Революцію Гідності і волонтерив для АТО, що робило його мішенню для недоброзичливців. Версії про вбивство підживлюються свідченнями, як-от дивні дзвінки перед аварією чи відсутність гальмівного сліду.

Експерти з безпеки дорожнього руху зазначають, що в 2015 році Україна мала один з найвищих показників смертності на дорогах у Європі – понад 4 тисячі загиблих щороку. У випадку Скрябіна відсутність подушок безпеки в молоковозі і погана видимість через туман додали ризику. Ці факти змушують замислитися, наскільки випадковою була трагедія, чи це ланка в ланцюгу системних проблем.

Порівняння версій причин

Щоб розібратися в суперечностях, можна переглянути таблицю з ключовими версіями, заснованими на даних з авторитетних джерел (табл. 3.3.1.).

Табл. 3.3.1

Версія	Опис	Джерела підтримки
Офіційна (ДТП)	Зіткнення через порушення ПДР водієм вантажівки на слизькій дорозі	Звіт МВС України
Теорія змови	Підлаштування через політичну діяльність Кузьми, можливе вбивство	Спогади родини та інтерв'ю в ЗМІ
Людський фактор	Втома після концерту, погана погода і помилка обох водіїв	Експертні висновки дорожньої поліції

Ця таблиця ілюструє розбіжності, але консенсус схиляється до випадкового ДТП. Дані взяті з домену uk.wikipedia.org та новинних порталів як tsn.ua. Вона

допомагає побачити, як факти переплітаються з емоціями, роблячи історію живою [40].

Місце аварії: особливості траси

Автошлях Н-23 – це дорога з непростю репутацією. Вузькі смуги, численні повороти та відсутність відбійників у багатьох місцях роблять її небезпечною, особливо взимку. У лютому 2015 року погодні умови в районі Лозуватки (Дніпропетровська область) були типовими для зими: можлива ожеледиця та погана видимість через ранковий туман. Ці фактори могли ускладнити керування автомобілем, особливо на високій швидкості.

- Стан дороги. За даними місцевих водіїв, асфальт на цій ділянці був зношеним, з ямами та нерівностями.

- Погодні умови. Температура коливалася близько 0 °С, що сприяло утворенню тонкої криги на дорозі.

- Технічні аспекти. Позашляховик Кузьми був у хорошому стані, але молоковоз ГАЗ-53 – стара модель із обмеженими можливостями маневрування.

Ці деталі вказують на сукупність факторів, які могли призвести до трагедії. Проте офіційного звіту про технічний стан обох автомобілів чи точні погодні умови того дня оприлюднено не було, що породило численні спекуляції [40].

Таємний свідок.

Через декілька днів після аварії з'явився «таємний свідок» Дмитро Ященко, який запевняв, що ДТП зі Скрябіним було підлаштовано.

Підприємець, **29-річний Дмитро Ященко** із Запоріжжя, їхав з Кривого Рогу вранці 2 лютого. Каже, бачив аварію, у якій загинув Андрій Кузьменко. «Той їхав білою «Тойотою». Я сказав даїшникам, що був свідком аварії. Але мене не хотіли слухати, взяли телефон, і досі ніхто не дзвонить. Увечері друг, який був зі мною в машині, сказав, що то загинув Скрябін».

Чоловік розмістив оголошення про аварію на своїй сторінці у фейсбуці. Наступного дня її заблокували. Дмитрові телефонують незнайомці. Запрошують на зустріч, щоб поговорити про аварію. Розпитують, де живе.

– Схоже, мною зайнялися, – каже Яценко. – І вся ця аварія мені здається запланованим убивством [27].

«Мене обігнав білий джип. Його наздогнала чорна «Хонда» і почала підрізати на повороті з боку узбіччя, ніби штовхаючи до середини дороги. Вдалині стояв молоковоз. Коли «Хонда» виштовхала джип, молоковоз виїхав назустріч. «Тойота» з ним зіткнулася. «Хонда» поїхала далі. А я зупинився. Ще багато машин зупинилося, кинулися до місця аварії. Дівчата і жінки верещать, кричать. Нас їхало четверо мужиків, підійшли до водія джипа. А він так затиснутий, що всі разом не могли двері відчинити. Водій був ще живий, ворухив лівою ногою. Голова в крові. Я притиснув пальці до шиї, пульс відчувався. Хвилин через 20 він помер на наших очах. Швидка, ДАІ, МНС приїхали хвилин через 40 або годину з Кривого Рогу. Хоча з Дніпропетровська їм хвилин 15-20», – цитувала Яценка «Газета по-українськи». Правдивість слів свідка є сумнівною, тому що аварія трапилася біля селища Лозуватка Криворізького району Дніпропетровської області. Відстань від Кривого Рогу до Лозуватки – близько 23 кілометрів. Від Лозуватки до Дніпропетровська – близько 160 кілометрів [27].

«Була встановлена особа даного свідка, ним являється раніше судимий. Телефон, з якого він телефонував, наш нібито свідок, на період ДТП перебував у місті Запоріжжя» [33].

Проте свідчення, які давав свідок, можна контраргументувати і довести, що правди в його словах мало:

Дмитро сказав також, що разом зі своїми пасажирами підійшов до «Тойоти» і побачив, що її водій був у крові, ще живий, ворухив ногою, хоча його сильно затиснуло в кабіні, і заклинило, двері не можна було відкрити навіть вчотирьох. За його словами, хвилин 20 постраждалий ще подавав ознаки життя. Пульс промацувався. Але недовго.

(Контраргумент: з боку дверей водія можна було бачити тільки фрагмент лівої руки, а відкривши передні пасажирські двері, – голову, праву руку і частково тіло, причому обидві праві двері були не пошкоджені, вільно відкривалися і закривалися після ДТП).

Зі слів Яценка, карета швидкої, співробітники ДАІ та МНС прибули через 40 хвилин або навіть через годину з Кривого Рогу, а з Дніпропетровська вони дісталися б набагато швидше – хвилин за 15-20...

(Контраргумент: перша карета ШМП приїхала з Лозуватки о 7:04, друга, з Кривого Рогу, – о 7:26).

Ігор Тарнапович говорив таке: «Нам версія Яценка відома, скажу більше – перевіряємо її, як і решту. Оскільки Дмитро залишив номер свого мобільного, я мав з ним телефонну розмову, щоб переконатися, чи реальна це людина, чи дійсно готовий виступити свідком, і наскільки повідомлені їм відомості відповідають об'єктивній картині тому, що сталося. Яценко підтвердив, що телефон належить йому, і він відповідає за свої слова. Єдине – попросив гарантії особистої безпеки. Домовилися, що під'їде до райвідділу і дасть свідчення під протокол. Обіцяв зробити це в проміжку з 9 по 14 лютого, коли буде їхати в населений пункт Апостолове. Однак більше на зв'язок не виходив, на дзвінки та смс не відгукувався. Ми досі не можемо встановити його місцезнаходження. Звернулися до нього через ЗМІ – не озивається...». [41].

- Невідповідність фактам. Слідчий Тарнапович зазначає, що свідчення Яценка суперечать свідченням очевидців, висновкам автотехнічної та медичної експертиз, а також містять відверті неточності.

- Відсутність свідків чорної «Хонди». Окрім Яценка, ніхто не бачив цей автомобіль – ані водій молоковоза, ані його пасажирка, ані водій рейсового автобуса, що їхав за «Тойотою».

- Статус молоковоза. Твердження про те, що вантажівка стояла на узбіччі, спростовано свідченнями водія та пасажирки молоковоза; вони повідомили, що рухалися зі швидкістю близько 50 км/год.

- **Характер травм Андрія Кузьменка.** Судмедексперти встановили, що отримані травми були несумісні з життям і супроводжувалися втратою свідомості. Це виключає «активні цілеспрямовані рухи», про які заявляв Ященко.

- **Відсутність доступу до тіла.** Фото- та відеофіксація підтверджують, що тулуб і кінцівки водія були затиснуті металом. До прибуття рятувальників зі спецтехнікою доступу до тіла ззовні не було, тому промацати пульс чи бачити рухи було неможливо.

- **Свідчення та стан інших учасників.** Артдиректор Ольга Любченко, попри травми хребта, змогла самотійно вийти з джипа. Водій молоковоза отримав перелом колінної чашечки.

- **Географічні та часові помилки.** Ященко стверджує, що швидка приїхала з Дніпропетровська за 15-20 хвилин, хоча відстань складає понад 150 км. Також він переплутав напрямок руху: аварія сталася на трасі Кіровоград-Черкаси-Київ, а не на шляху до Дніпропетровська.

- **Перевірка версії про іншу аварію.** Слідство перевірило можливість того, що Ященко став свідком іншого подібного ДТП у населеному пункті з такою ж назвою (Лозуватка), проте того ранку подібних пригод в області зареєстровано не було.

До слова, у 2018 році сплив ще один нібито очевидець подій, який теж намагався повторити версію Дмитра Ященка про третю машину.

Інші чутки навколо загибелі Кузьми стосувалися змови українських спецслужб. Вони виникли на тлі критики дій влади з боку музиканта. В своїх інтерв'ю він казав, що Україні потрібен президент-патріот, а не ті, хто готовий залишити країну за першої-ліпшої нагоди. Нагадаємо, тоді саме був початок російської агресії на Донбасі. Утім, і ці підозри залишилися на рівні розмов [47].

Пасажирка «Тойоти»

Під час ДТП в машині разом з Андрієм Кузьменком знаходилась концертний директор Андрія Кузьменка Ольга Любченко. Вона повідомила

про аварію. Жодного інтерв'ю щодо аварії вона не давала. Музиканти приїхали до місця аварії на мікроавтобусі, викликавши поліцію і рятувальників. Пізніше, як писали ЗМІ, почали давати свідчення слідчому. Любченко з невідомих причин навідріз відмовилася свідчити у справі ДТП, посилаючись на статтю 63 Конституції, яка дає їй таке право [39].

Але учасники гурту говорили, щодо того як трапилась аварія, вона нічого не знає, бо спала і почула лише крик Андрія Кузьменка, проте чи це точно її слова, сказати не можна, бо офіційного підтвердження цьому немає [40].

Слідство у справі про загибель Андрія Кузьменка було офіційно закрито через відсутність складу злочину з боку інших учасників руху.

Вердикт фактчекінгу

У результаті аналізу офіційних матеріалів слідства, експертних висновків, журналістських розслідувань та альтернативних версій встановлено, що твердження про умисне вбивство Андрія Кузьменка не має документального підтвердження.

Версія про дорожньо-транспортну пригоду підтверджується висновками автотехнічної та судово-медичної експертиз, свідченнями учасників події та результатами слідства.

Альтернативні версії ґрунтуються переважно на припущеннях, суперечливих свідченнях та не узгоджуються з об'єктивними даними. Таким чином, твердження про умисний характер загибелі Андрія Кузьменка слід вважати **непідтвердженим**.

Фактчекінг «Любов Андрія Кузьменка» (м'який біографічний фактчекінг).

У соціальних мережах та окремих публікаціях у медіапросторі поширюється твердження, що пісня Андрія Кузьменка «Шкільна любов», яка увійшла до альбому «Гламур» (2006), була присвячена його першому коханню – Людмилі Барчишин. У публічному дискурсі її часто називають

«тією самою шкільною любов'ю Кузьми», що створює враження усталеного біографічного факту.

Оскільки це твердження активно циркулює в інформаційному просторі та подається як факт без чіткого посилання на першоджерела, виникає потреба у його перевірці методами фактчекінгу. Метою цієї роботи є підтвердження того, що пісня «Шкільна любов» присвячена саме Людмилі Барчишин, а також з'ясування, які аспекти цієї історії мають документальне підтвердження, а які залишаються на рівні припущень.

Формулювання твердження для перевірки.

Твердження: Пісня Андрія Кузьменка «Шкільна любов» була присвячена його першому коханню – Людмилі Барчишин.

Джерельна база дослідження. Для проведення фактчекінгу використано такі групи джерел:

1. Первинні джерела: публічні інтерв'ю Людмили Барчишин для українських медіа (Ukrinform, ZAXID.NET, Ukr.media).
2. Вторинні джерела: біографічні публікації та спогади сучасників.
3. Допоміжні матеріали: архівні фотографії.

Біографічний контекст (коротко).

На початку 1980-х років родина Андрія Кузьменка переїхала до Новояворівська Львівської області. Саме там він навчався у Новояворівській загальноосвітній школі № 1, де сформувалося його близьке коло друзів і музичних однодумців, а також почалися перші романтичні стосунки.

У цей період Андрій активно захоплювався музикою, брав участь у створенні шкільного гурту, організовував дискотеки та музичні вечори. Цей етап життя часто згадують в інтерв'ю його знайомі як важливий для формування його світогляду та творчого стилю.

Аналіз свідчень Людмили Барчишин.

У кількох публічних інтерв'ю розповідає про знайомство з Андрієм Кузьменком у шкільні роки. За її словами, спочатку між ними були дружні стосунки, які згодом переросли в романтичні. Вона описує цей період як

«шкільну любов», що тривала кілька років і завершилася через розлуку, пов'язану з подальшим навчанням та службою Андрія [45].

Важливо зазначити, що ці свідчення: є публічними та оприлюдненими в авторитетних українських медіа; послідовні за змістом у різних інтерв'ю; підтверджують факт близьких стосунків між Андрієм Кузьменком і Людмилою Барчишин у шкільний період.

Таким чином, твердження про те, що Людмила Барчишин була першою любов'ю Андрія Кузьменка в шкільні роки, має достатню кількість підтверджень із надійних джерел. (рис. 3.3.2) [46].

Рис. 3.3.2. Андрій Кузьменко з Людмилою Барчишин. Різниця між фото 25 років

Аналіз пісні «Шкільна любов» і питання авторської присвяти

Ключовим елементом перевірюваного твердження є зв'язок між реальними біографічними подіями та творчим задумом автора пісні «Шкільна любов».

У доступних публічних інтерв'ю Андрій Кузьменко не називає конкретної особи, якій була присвячена ця пісня. Тексти пісень гурту «Скрябін» часто мають узагальнений, символічний характер і відображають типові життєві ситуації, близькі широкій аудиторії.

Крім того: Людмила Барчишин у своїх інтерв'ю не стверджує прямо, що пісня «Шкільна любов» написана саме про неї; жодне з авторитетних джерел не містить прямої цитати Андрія Кузьменка, яка б підтверджувала таку присвяту; наявні архівні фотографії підтверджують факт знайомства та спілкування, але не можуть слугувати доказом авторської інтенції.

Отже, зв'язок між піснею та конкретною особою ґрунтується переважно на інтерпретаціях та припущеннях, а не на задокументованих фактах.

Кросперевірка інформації.

Порівняння даних з інтерв'ю, біографічних матеріалів і аналізу творчості показує таке: факт шкільних романтичних стосунків підтверджений кількома незалежними джерелами; твердження про присвяту пісні конкретній особі не має прямого підтвердження; у публічному просторі відбулося змішування біографічного факту з творчою інтерпретацією, що є типовою помилкою в неформальному медіадискурсі.

Вердикт фактчекінгу

Результат перевірки: Твердження про те, що Людмила Барчишин була першою любов'ю Андрія Кузьменка у шкільні роки, – підтверджене публічними інтерв'ю та біографічними даними. Твердження про те, що пісня «Шкільна любов» була присвячена саме Людмилі Барчишин, – не підтверджене достовірними джерелами.

Отже, друге твердження слід розглядати як припущення або інтерпретацію, а не як встановлений факт.

Етична ремарка

Оскільки йдеться про особисте життя публічної особи та спогади непублічної людини, подальша персоніфікація творчих образів без прямих

підтверджень автора є етично некоректною. У межах фактчекінгу допустимо лише фіксувати підтверджені факти та чітко відмежовувати їх від припущень.

Отже, отримані результати фактчекінгу матеріалів, присвячених життю та смерті Андрія Кузьменка, підтверджують важливість ретельної перевірки достовірності інформації як необхідної умови формування довіри аудиторії до журналістського контенту. Водночас навіть найбільш вивірені з фактологічного погляду матеріали потребують належного представлення та поширення в інформаційному просторі для досягнення своєї комунікативної мети. Саме тому наступним етапом дослідження є розгляд особливостей організації промоції сайту, що спеціалізується на публікації матеріалів про життя і творчий шлях Андрія Кузьменка, а також висвітлює обставини його смерті, з метою ефективного донесення перевіреної та суспільно значущої інформації до цільової аудиторії.

3.4 Організація промоції сайту

Вебсайт – це сукупність програмних, інформаційних, а також медійних засобів, логічно пов'язаних між собою. По суті ж вебсайт – це віддзеркалення успішності фірми, її обличчя [20].

Головними складниками сайту є:

Вебсторінки. Будь-який сайт складається з однієї чи кількох вебсторінок, що містять контент, який відображається у браузері.

Хостинг. Сайт розміщується на вебсервері (зазвичай у хостинг-провайдера, хоча є варіант розміщення на власному обладнанні), який за запитом користувача передає йому потрібні дані.

Домен. Будь-який сайт має унікальне доменне ім'я (наприклад, *fondy.ua*), котре ідентифікує його в інтернеті.

Дизайн. Під дизайном сайту мається на увазі не лише палітра кольорів і зовнішній вигляд, а й елементи навігації, структура сторінок чи блоків тощо.

Інтерактивність. Багато сайтів дають змогу взаємодіяти з користувачами за допомогою форм, коментарів, чатів та інших елементів.

Для створення сайтів застосовуються різні технології, основні з яких: HTML, CSS і JavaScript [25].

Залежно від того, які цілі ставлять перед вебресурсом і якою інформацією планують на ньому ділитись, сайти можна поділити на кілька різновидів:

1) сайт-портфоліо створюють для демонстрації навичок і досвіду. Він може виконувати роль резюме, яке демонструє роботодавцю чи клієнту всі ваші професійні досягнення;

2) сайт-візитка зазвичай невеликого розміру (до 15 сторінок). На ньому розміщують відомості про конкретну компанію, які включають опис послуг та контактні дані;

3) лендинг – це маленький односторінковий сайт, основною ціллю якого є спонукати користувача виконати певну дію: замовити товар, підписатись на розсилку, придбати навчальний курс тощо;

4) корпоративні сайти призначені для серйозних і авторитетних бізнес-проектів. На них зазвичай розміщують розширену інформацію про продукцію чи послуги, новинну стрічку, форму зворотнього зв'язку тощо;

5) онлайн-магазини – один з найпоширеніших різновидів ресурсів на сьогодні. Він призначений для торгівлі в мережі. На таких сайтах публікують інформацію про товар, дають можливість його замовити і оплатити, а також залишити відгук.

Переваги та недоліки конструкторів для створення сайтів.

Конструктори сайтів дійсно мають вагомі переваги, які роблять їх привабливим рішенням для багатьох користувачів, але є й обмеження, про які важливо знати заздалегідь.

Переваги:

- доступність і простота. Створення сайту онлайн стало доступним для всіх, навіть для тих, хто не володіє технічними знаннями. Більшість сучасних конструкторів пропонують інтуїтивний інтерфейс із готовими блоками та шаблонами, де ви просто додаєте свій контент. Це значно знижує бар'єр входу та дозволяє швидко отримати професійний результат. Для малого бізнесу, стартапів або особистих проєктів це ідеальний варіант старту;

- швидкість запуску. Конструктори дозволяють буквально за день створити сайт, який буде готовий до публікації. Завдяки шаблонам і легким візуальним редакторам навіть складні завдання, як-от налаштування контактних форм чи інтеграція з соціальними мережами, можна вирішити за кілька кліків. Це особливо важливо для тих, кому потрібен швидкий старт, наприклад, для промоакції чи тимчасового проєкту;

- мінімальні витрати. Багато платформ пропонують створення сайту безкоштовно або з мінімальною платнею за базові функції. Безкоштовні конструктори дають можливість запустити сайт із базовими функціями, і це є гарним рішенням для тестування ідей або створення невеликих сторінок-візиток. Наприклад, WIX має безкоштовний план, який дозволяє створити сайт, хоча й із певними обмеженнями.

Недоліки:

- обмежена функціональність. Безкоштовні версії конструкторів або дешевші плани часто мають обмежені можливості, наприклад, недостатньо варіантів для налаштування SEO, інтеграцій з іншими сервісами або обмежену кількість шаблонів. Якщо ваш бізнес зростає і потребує більш просунутих функцій – наприклад, гнучких інструментів для аналітики, CRM або складних систем електронної комерції, – вам доведеться перейти на платний план або навіть розглянути більш комплексні рішення;

- залежність від платформи. Сайти, створені на конструкторах, часто неможливо перенести на іншу платформу. Це означає, що якщо ви вирішите змінити інструмент або перейти на індивідуальну розробку, вам, швидше за

все, доведеться створювати сайт з нуля. Платформи зазвичай не дозволяють експорт контенту у зручний формат або перенесення коду, що створює певну залежність від сервісу;

- для багатьох користувачів це не є критичним недоліком, але для тих, хто планує масштабування, варто враховувати, що конструктори ідеальні на початкових етапах, але можуть обмежувати гнучкість у довгостроковій перспективі [25].

Для свого проєкту я використовуватиму платформу Weblium.

Weblium – український конструктор сайтів, який дозволяє швидко створити власний вебсайт, лендинг або інтернет-магазин для продажу товарів, послуг чи презентації компанії. Платформа пропонує понад 300 готових дизайнерських шаблонів і зручний інтуїтивний редактор для їх адаптації або створення сайту з нуля за допомогою готових блоків або власних елементів.

Доступні численні інтеграції – платіжні системи, «Нова Пошта», CRM та інші бізнес-інструменти для ефективного управління продажами.

Призначення програмного забезпечення:

Створення сайту, лендингу чи інтернет-магазину без знання коду, дизайнерських навичок та команди розробки. Разом із Weblium можна створити функціональний, стильний, сучасний та якісний вебсайт повністю самостійно.

Особливості: український продукт; понад 300 готових дизайнерських шаблонів; зручний та інтуїтивний редактор; інтеграції з платіжними методами та продуктами для бізнесу [25].

Висновок до розділу 3

Проведений аналіз засвідчив, що в умовах сучасного медіасередовища, насиченого міфологізованими та суперечливими відомостями про життя і загибель митця, формування верифікованого інформаційного простору є необхідною передумовою для створення об'єктивного образу артиста.

У процесі дослідження встановлено, що результативна робота вебсайту значною мірою залежить від якісної редакторської діяльності, у межах якої системний фактчекінг постає не лише допоміжним інструментом, а базовим

принципом підготовки публікацій. Практичне опрацювання резонансних тверджень дало змогу чітко відокремити документально підтверджені факти від суб'єктивних трактувань, зокрема спростувати недостовірні версії щодо обставин дорожньо-транспортної пригоди та конкретизувати межі біографічної точності в інтерпретації творчої спадщини гурту.

Окрему увагу в розділі приділено обґрунтуванню вибору технічної платформи – українського конструктора Weblum, функціональні можливості якого забезпечують гнучку реалізацію логічно вибудованої структури сайту. Такий підхід дозволяє врахувати потреби різних сегментів аудиторії – від шанувальників творчості до дослідників і науковців. Запропонована модель архітектури ресурсу передбачає тематичне структурування матеріалів, що полегшує доступ до перевіреної та систематизованої інформації.

Отже, інтеграція науково вивірених методів перевірки фактів із сучасними інструментами веброзробки формує міцне підґрунтя для створення авторитетного інформаційного ресурсу. Реалізація такого проєкту сприятиме не лише мінімізації дезінформації в медіапросторі, а й збереженню достовірної культурної спадщини Кузьми Скрябіна для наступних поколінь.

ВИСНОВКИ

У межах дипломної роботи здійснено комплексний аналіз значення та інструментарію фактчекінгу в сучасній журналістській практиці й редакторській діяльності онлайн-медіа. З'ясовано, що фактчекінг є системним процесом критичного осмислення інформації, спрямованим на забезпечення її точності, неупередженості та протидію дезінформації, що набуває особливої ваги в умовах інформаційної війни та стрімкого поширення фейкових повідомлень. Результати дослідження підтверджують, що перевірка фактів трансформувалася з допоміжної функції редактора у невід'ємний компонент професійної журналістської діяльності, який виконує роль внутрішнього контролю якості контенту та ґрунтується на принципах пріоритетності правди й критичного мислення. Встановлено, що результативний фактчекінг передбачає поєднання традиційних журналістських методів із можливостями сучасних цифрових інструментів, зокрема сервісів зворотного пошуку зображень Google Images і TinEye, плагіна InVid, а також використання відкритих державних реєстрів і баз даних.

Аналіз етичних і правових аспектів журналістської діяльності засвідчив, що дотримання стандартів точності, а також готовність до публічного виправлення помилок є професійним обов'язком медіа, який сприяє підвищенню рівня довіри аудиторії та відповідає положенням Кодексу етики українського журналіста і міжнародним журналістським стандартам. У процесі дослідження встановлено, що редактор під час верифікації інформації повинен враховувати специфіку функціонування нових медіа, алгоритмічні особливості соціальних мереж і вплив технологій штучного інтелекту, які часто виступають каталізаторами поширення маніпулятивного контенту та інформаційного шуму. Наголошено, що володіння навичками роботи з офіційними джерелами, зокрема державними

реєстрами та ресурсами міжнародних інституцій, є ключовою умовою прозорості та надійності журналістських матеріалів.

Практична частина роботи, орієнтована на розроблення концепції вебресурсу, присвяченого Андрію Кузьменку, підтвердила ефективність системного фактчекінгу в процесі відмежування достовірної інформації від поширених медійних міфів. Зокрема, аналіз обставин загибелі митця на основі офіційних експертних висновків дозволив спростувати конспірологічні версії, а біографічна перевірка фактів дала змогу чітко розрізнити реальні події життя та художні інтерпретації, відображені у творчості гурту «Скрябін». Отримані результати засвідчили, що залучення фахових експертів і застосування кросперевірки даних є визначальними етапами редакційного процесу для медіаресурсів, орієнтованих на збереження репутації надійного джерела інформації.

У підсумку обґрунтовано доцільність використання сучасних технологічних рішень, зокрема української платформи Weblum, для створення структурованих і зручних у користуванні вебсайтів, що спеціалізуються на публікації верифікованого контенту. Такий підхід забезпечує поєднання інтерактивних можливостей онлайн-медіа з дотриманням високих стандартів професійної обробки інформації. Отже, інтеграція науково обґрунтованих методів перевірки даних із актуальними інструментами веброзробки формує міцну основу для розвитку якісного інформаційного середовища, підвищення рівня медіаграмотності суспільства та збереження достовірної культурної спадщини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДСТУ 7157:2010. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості. Київ : Держспоживстандарт України, 2010. 14 с.
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016.
3. ДСТУ 1.5:2015. Національна стандартизація. Правила розроблення, викладання та оформлення національних нормативних документів. Київ, 2015. 65 с.
4. Алгоритми соцмереж і журналістика: конкуренти чи партнери. Медіакритика ЛНУ. URL: <http://mediakrytyka.lnu.edu.ua/novi-tehnologii-media/alhorytmy-sotsmerezhy-i-zhurnalistyka-konkurenty-chy-partnery.html> (дата звернення: 22.11.2025).
5. Антонюк А. С. Характеристики якісного веб-сайту. Сучасні комп'ютерні інформаційні технології : матеріали V Всеукраїнської школи-семінару молодих вчених і студентів (Тернопіль, 22–23 травня 2015 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2015. С. 81–82.
6. Без брехні. Загальна діяльність проекту. URL: <https://without-lie.info/istoriia-stvorennia-ta-diialnist-proe/> (дата звернення: 03.02.2026).
7. Бізнес. Weblum – платформа для бізнесу. URL: <https://business.diia.gov.ua/it-market/weblum> (дата звернення: 02.01.2026).
8. Блинова Н. М. Специфіка редагування конвергентних ЗМІ. Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія: Соціальні комунікації. 2017. № 1 (26). С. 122–126.
9. Верифікація та фактчекінг. Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/> (дата звернення: 22.11.2025).
10. Відповідальність за поширення недостовірної інформації : роз'яснення законодавства. URL: <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi/vidpovidalnist-za-rozpovsyudzhennya-nedostovirnoyi-informacziyi/> (дата звернення: 02.01.2026).

11. Газета юа. Gazeta.ua. У джипі з музикантом була жінка URL: https://gazeta.ua/articles/people-newspaper/_u-dzhipi-z-muzikantom-bula-zhinka/608097 (дата звернення: 02.01.2026).
12. Галудзіна-Горобець В. Технології перевірки фактів у протистоянні дезінформації сучасного інформаційного простору. Теорія і практика журналістики. Український Інформаційний Простір. Число 10. С. 149-152
13. Гусак О. Роль редактора в інтернет-редакції нових медіа. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/77214677-efed-4be7-bb47-1805fae6b539/content>. (дата звернення: 11.04.2026).
14. Дьомін С. YouTube. КузьМА Скрябін – цікаві факти. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=L9ngM3o4uGI> (дата звернення: 02.01.2026).
15. Етапи створення веб-сайтів. Веб-конструктори. URL: <https://sites.google.com/view/onlayn-konspekt-z-informatiku/9%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81/%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA-45-%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BF%D0%B8-%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%B2%D0%B5%D0%B1%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D1%96%D0%B2-%D0%B2%D0%B5%D0%B1-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8>. (дата звернення: 11.03.2026).
16. Етапи створення сайту. Веб-розробка. URL: <https://webcase.com.ua/uk/blog/iz-chego-sostoit-razrabotka-sajta/> (дата звернення: 11.03.2026).
17. Звідки ви це знаєте? Інструменти фактчекінгу для журналістів. URL: <https://nsju.org/navchannya/zvidky-vy-cze-znayete-yakymy-instrumentamy-faktchekingu-treba-volodity-profesijnym-zhurnalistam/> (дата звернення: 02.02.2026).

18. Йордан Г. Вплив фактчекінгу на якість інформації в епоху цифрової журналістики. URL:https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/2_2025/part_2/34.pdf. (дата звернення: 11.03.2026).
19. Квіт С. Масові комунікації. URL:<https://ru.scribd.com/document/932495801/%D0%9C%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%96-%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D0%B9-%D0%9A%D0%B2%D1%96%D1%82> (дата звернення: 11.03.2026).
20. Конструктори сайтів: види та вибір URL:<https://ukrainiandigital.com/konstruktory-saytiv-iaki-buvaiut-ta-iak-obraty/> (дата звернення: 23.11.2025).
21. Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ. Київ, 2007. 324 с.
22. Лівий берег LB.ua. Кузьма Скрыбін. URL: https://lb.ua/society/2015/02/02/294077_kuzma_skryabin_segodnya_utrom_pogib.html (дата звернення: 02.01.2026).
23. МВС почало пошуки таємничого автомобіля URL:https://lb.ua/society/2015/02/16/295701_mvd_nachala_poiski_taynogo.html (дата звернення: 02.01.2026).
24. Новина про Кузьму Скрыбіна. URL: <https://ukr.media/ukrain/227331/> (дата звернення: 02.01.2026).
25. Основи створення сайтів. URL: <https://fondy.ua/uk/knowledge/website-creation/> (дата звернення: 23.03.2026).
26. Основні етапи створення сайту. URL: <https://impulse-design.com.ua/ua/etapy-razrabotki-sajta.html>] (дата звернення: 02.01.2026).
27. Пасажирка Кузьми Скрыбіна, яка вижила в смертельному ДТП, порушила мовчання вперше за три роки. URL: <https://ukr.media/culture/370254/> (дата звернення: 02.01.2026).

28. Плагін InVID: як виявити фейкове відео. URL: <https://www.stopfake.org/uk/plugin-invid-yak-vyyavyty-fejkove-video/> (дата звернення: 23.03.2026).
29. Посібник із курсу «Пошук інформації в базах даних». URL: <https://acrec.org.ua/wpcontent/uploads/2023/02/handbook.pdf#:~:text=%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%B5%20%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BC%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2%20%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85,%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%2C%20%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D1%96%D0%B2%20%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%B2%2C>. (дата звернення: 23.03.2026).
30. Потятинник Б. В. Інтернет-журналістика: навч. посіб. Львів, 2010. 246 с.
31. Роль редактора в інтернет-редакції нових медіа URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/77214677-efed-4be7-bb47-1805fae6b539/content> (дата звернення: 17.04.2026).
32. Секретні матеріали. 1+1. Обставини загибелі Кузьми Скрябіна. URL: <https://youtu.be/WxFB52YFVIM> (дата звернення: 02.01.2026).
33. Смирненко В. Іпорokids.ua. Як загинув Кузьма Скрябін: трагедія, що сколихнула Україну. URL: <https://iporokids.ua/yak-zagynuv-kuzma-skryabin-tragediya-shho-skolyhnula-ukrayinu/> (дата звернення: 02.01.2026).
34. Створення вебсайтів: основи та типи. URL: <https://www.webtec.com.ua/uk/articles/index/view/2011-05-05/web-site> (дата звернення: 12.04.2026).

35. Структура вебсайтів, різновиди вебсайтів. URL: https://alextexnok.blogspot.com/p/v-behaviorurldefaultvmlo_64.html (дата звернення: 12.04.2026).
36. Терханова О. Редактор у традиційних та онлайн-медіа. URL: (дата звернення: 12.04.2026).
37. Тонкіх І. Критерії якості контенту інтернет медіа. URL: <https://horizons.vpi.kpi.ua/article/view/132903/129389>. (дата звернення: 12.04.2026).
38. ТОП-10 корисних інструментів для веб-майстрів. URL: <https://kiev.itstep.org/blog/top-10-useful-tools-for-webmasters> (дата звернення: 12.04.2026).
39. ТСН. Оприлюднено висновки експертів щодо обставин загибелі Скрыбіна. URL: https://youtu.be/atu_9wi_yhk (дата звернення: 02.01.2026).
40. ТСН Коли помер Скрыбін: деталі трагедії Андрія Кузьменка. URL: https://www.youtube.com/watch?v=qMN_vsko3Zg (дата звернення: 02.01.2026).
41. УкрМедіа Ukr.media. Нові подробиці загибелі Кузьми Скрыбіна: загадкова «Хонда» і фатальний номер URL: <https://ukr.media/ukrain/227331/> (дата звернення: 02.01.2026).
42. Фактчек у журналістиці: теорія та практика. Ukrinfospace. URL: <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/269842/265260> (дата звернення: 18.04.2026).
43. Фактчекінг: корисні поради та інструменти. URL: <https://pressassociation.org.ua/ua/faktcheking-korisni-poradi-ta-instrumenti/> (дата звернення: 17.04.2026).
44. Фактчекінг та протидія дезінформації в журналістиці. URL: <https://fj.od.ua/ua/news/new/faktcheking-ta-protidija-dezinformacii-v-zhurnalistici.html> (дата звернення: 17.04.2026).
45. Фактчекінг у сучасному медіапросторі. Vernadsky Journals. – 2025. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/2_2025/part_2/34.pdf (дата звернення: 17.04.2026).

46. Фактчекінг як інструмент протидії дезінформації.
URL: <https://books.google.com.ua/books?id=0U6ZEAAAQBAJ> (дата звернення: 15.04.2026).
47. Хто винен у смерті Кузьми Скрябіна: версії загибелі музиканта
URL: <https://life.fakty.com.ua/ua/showbiz/hto-vynnen-u-smerti-kuzmy-skryabina-versiyi-zagybeli-muzykanta/> (дата звернення: 02.01.2026).
48. Хто такий редактор сайту? URL: <https://www.thinkglobal.ua/professions/redaktor-sajtu> (дата звернення: 17.04.2026).
49. Чотири способи швидко перевірити зображення на смартфоні. URL: <https://gijn.org/ua/resurs-ua/cotiri-sposobi-svidko-pereviriti-zobrazenna-na-smartfoni/> (дата звернення: 17.04.2026).
50. Chrome DevTools: налаштування, можливості та способи перевірки коду.
URL: <https://dou.ua/lenta/articles/chrome-dev-tools-guide/> (дата звернення: 17.04.2026).
51. Content Management Systems Security and Associated Risks - US-CERT. 19 October 2016. URL: <http://cisa.gov/news-events/alerts/2013/01/24/content-management-systems-security-and-associated-risks> (дата звернення: 05.04.2026).
52. Core Principles of SEO. URL: https://www.websitemagazine.com/seo/core-principles-of-seo?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 05.04.2026).
53. Do you really know who you're dealing with? URL: <https://opencorporates.com/> (дата звернення: 05.04.2026).
54. Figma. Що таке Figma і навіщо вона потрібна? URL: <https://dan-it.com.ua/uk/blog/chto-takoe-figma-i-zachem-ona-nuzhna/> (дата звернення: 05.04.2026).
55. How do I search on TinEye? URL: <https://help.tineye.com/article/242-how-do-i-search-on-tineye> (дата звернення: 01.04.2026).
56. ImgOps. Перевірка фото. URL: <https://imgops.com/> (дата звернення: 01.04.2026).
57. OSINT in Journalists' work. URL: <https://youcontrol.com.ua/en/articles/osint-in-journalists-work/> (дата звернення: 01.04.2026).

58. The future of building happens together. URL: <https://github.com/> (дата звернення: 27.03.2026).
59. The open source AI code editor. URL: <https://code.visualstudio.com/> (дата звернення: 27.03.2026).
60. Understanding Website Content Strategy Basics: A Practical Guide to Effective Content. URL: https://usavps.com/blog/understanding-website-content-strategy-basics-a-practical-guide-to-effectivecontent/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 27.03.2026).
61. What is a content management system (CMS)? URL: <https://www.techtarget.com/searchcontentmanagement/definition/content-management-system-CMS> (дата звернення: 27.03.2026).
62. What is SEO: The key takeaway. URL: <https://searchengineland.com/guide/what-is-seo> (дата звернення: 27.03.2026).